

V Bruseli 22. júla 2026
(OR. en)

11674/26

FREMP 239
JAI 965
AG 114
POLGEN 189

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	17. júla 2026
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2026) 900 final
Predmet:	OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Správa o právnom štáte 2026 Situácia v oblasti právneho štátu v Európskej únii

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2026) 900 final.

Príloha: COM(2026) 900 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Situácia v oblasti právneho štátu v Európskej únii

{SWD(2026) 901 final}	- {SWD(2026) 902 final}	- {SWD(2026) 903 final}	-
{SWD(2026) 904 final}	- {SWD(2026) 905 final}	- {SWD(2026) 906 final}	-
{SWD(2026) 907 final}	- {SWD(2026) 908 final}	- {SWD(2026) 909 final}	-
{SWD(2026) 910 final}	- {SWD(2026) 911 final}	- {SWD(2026) 912 final}	-
{SWD(2026) 913 final}	- {SWD(2026) 914 final}	- {SWD(2026) 915 final}	-
{SWD(2026) 916 final}	- {SWD(2026) 917 final}	- {SWD(2026) 918 final}	-
{SWD(2026) 919 final}	- {SWD(2026) 920 final}	- {SWD(2026) 921 final}	-
{SWD(2026) 922 final}	- {SWD(2026) 923 final}	- {SWD(2026) 924 final}	-
{SWD(2026) 925 final}	- {SWD(2026) 926 final}	- {SWD(2026) 927 final}	-
{SWD(2026) 928 final}	- {SWD(2026) 929 final}	- {SWD(2026) 930 final}	-
	{SWD(2026) 931 final}		

1. ÚVOD

Právny štát je jadrom európskeho projektu ako jedna z hodnôt, na ktorých je založená Európska únia. Prosperita, bezpečnosť a demokratická odolnosť EÚ závisia od dodržiavania zásad právneho štátu a spoločných hodnôt Únie. Európania považujú demokraciu, ľudské práva a právny štát za jedny z najväčších predností EÚ¹. V čase, keď sú medzinárodný poriadok založený na pravidlách, základné práva a demokratické systémy čoraz viac pod tlakom, je ochrana týchto hodnôt dôležitejšia ako kedykoľvek predtým. Prísne normy v oblasti právneho štátu sú nevyhnutné nielen na udržanie dôvery občanov vo verejné inštitúcie, na zabezpečenie ochrany ich práv a na posilnenie demokracie, ale aj na zvýšenie atraktívnosti Európy pre investície a podnikateľské aktivity a na posilnenie dlhodobej konkurencieschopnosti Únie.

Od svojho zavedenia v roku 2020 sa správa o právnom štáte stala osvedčeným nástrojom, pričom jej odporúčania čoraz viac slúžia ako hnacie sily reforiem vďaka užšej spolupráci s členskými štátmi v priebehu celého ročného cyklu. Väčší dôraz na rozmer jednotného trhu, ktorý bol zavedený minulý rok, odráža kľúčovú úlohu právneho štátu pri zabezpečovaní právnej istoty a predvídateľného prostredia, v ktorom môžu podniky v celej Únii rovnocenne využívať výhody jednotného trhu.

V kontexte pretrvávajúcej geopolitickej nestability zostáva presadzovanie a ochrana právneho štátu aj za hranicami Únie kľúčovým strategickým cieľom Únie. Vďaka účasti krajín zapojených do procesu rozširovania spolu s členskými štátmi EÚ na vypracovaní správy o právnom štáte a postupnému začleňovaní ďalších partnerov zapojených do procesu rozširovania v momente, keď sú pripravení², sa ďalej podporuje ich reformné úsilie o pevné a nezvratné zakotvenie zásady právneho štátu ešte pred pristúpením a o zaručenie, že tieto vysoké štandardy budú zachované aj po pristúpení.

Prostredníctvom každoročného hodnotenia stavu právneho štátu v každom členskom štáte EÚ predstavuje táto správa jednotný referenčný bod, ktorý prispieva k dialógu a vzájomnej dôvere medzi EÚ a členskými štátmi. Odporúčania v nej uvedené majú viesť členské štáty pri realizácii reforiem zameraných na riešenie kľúčových výziev a posilnenie zásady právneho štátu, čo prispelo k budovaniu pozitívnej reformnej dynamiky³. Zistenia uvedené v správe slúžia aj ako zdroj informácií pri uplatňovaní ďalších nástrojov, najmä nariadenia o podmienenosti⁴. Kľúčová úloha správy pri presadzovaní reforiem, podpore dobrej správy vecí verejných a zabezpečovaní preventívneho riešenia výziev súvisiacich so zásadou právneho štátu sa odráža aj v návrhu Komisie týkajúcom sa budúceho viacročného finančného rámca (VFR)⁵.

¹ V rýchlom prieskume Eurobarometra č. 569 s názvom Výzvy a priority v EÚ zo septembra 2025 označili Európania rešpektovanie demokracie, ľudských práv a právneho štátu za hlavné prednosti EÚ (36 %).

² Od roku 2024 sa správa vzťahuje aj na Albánsko, Čiernu Horu, Severné Macedónsko a Srbsko. Výber týchto krajín odráža pokrok, ktorý dosiahli v prístupovom procese, alebo pokrok v úrovni ich pripravenosti v oblasti právneho štátu.

³ 47 % odporúčaní vydaných v správe o právnom štáte 2025 bolo úplne alebo čiastočne vykonaných.

⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2020/2092 zo 16. decembra 2020 o všeobecnom režime podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie.

⁵ COM(2025) 570 final.

2. ZARUČENIE PRÁVNEHO ŠTÁTU: VÝVOJ A OPATRENIA NA ÚROVNI EÚ

Správa o právnom štáte je ústredným prvkom štruktúry právneho štátu EÚ⁶. Tento rámec pozostáva z rôznorodého súboru nástrojov, ktorých cieľom je podporovať, chrániť a presadzovať zásadu právneho štátu v celej únii. Cieľom správy je **podporovať** silnú kultúru právneho štátu, **predchádzať** vzniku problémov týkajúcich sa právneho štátu a účinne **reagovať** na závažné a pretrvávajúce výzvy.

2.1. *Integrovaný cyklus preskúmania právneho štátu*

Predsedačka von der Leyenová vo svojej správe o stave Únie v roku 2025 vyzvala na zavedenie **integrovaného ročného cyklu v oblasti právneho štátu** so spoločným rytmom, jasnými míľnikmi a príspevkami od všetkých inštitúcií EÚ. Inštitúcie majú spoločnú povinnosť prispievať k presadzovaniu a dodržiavaniu zásady právneho štátu v rámci svojich príslušných právomocí. V rámci tohtoročného cyklu preskúmania právneho štátu sa Komisia snažila ďalej prehĺbiť spoluprácu s Európskym parlamentom a členskými štátmi posilnením komunikácie a koordinácie.

Správa sa vypracúva na základe sústavnej a intenzívnej spolupráce s členskými štátmi a ďalšími zainteresovanými stranami na vnútroštátnej úrovni aj na úrovni EÚ⁷. Podporuje sa ňou trvalé a cieleňé úsilie zamerané na riešenie identifikovaných výziev na základe spoločného chápania. Takisto sa ňou podporuje spolupráca medzi členskými štátmi, ako aj s Komisiou, medzinárodnými orgánmi a subjektmi, ako je Benátska komisia Rady Európy, a podnecujú sa reformy založené na najvhodnejších riešeniach, pričom sa zohľadňujú aj špecifické vnútroštátne podmienky a právne tradície.

Komisia úzko spolupracuje s členskými štátmi na politickej aj technickej úrovni, a to aj s cieľom zlepšiť sledovanie a napĺňanie odporúčaní. Vďaka tomuto intenzívnejšiemu zapojeniu je možné správou podporovať vykonávanie reforiem, sledovať pokrok v priebehu celého roka a zabezpečiť, aby odporúčania naďalej úzko zodpovedali reálnemu vývoju. Na technickej úrovni predstavujú pravidelné stretnutia **siete kontaktných miest EÚ pre oblasť právneho štátu** fórum na výmenu skúseností a diskusiu o otázkach spoločného záujmu, na ktoré sa upozorňuje v správach o právnom štáte⁸. Kľúčovým zdrojom informácií na vypracovanie správy sú príspevky orgánov členských štátov.

Na politickej úrovni sa **dialóg o právnom štáte** v Rade pre všeobecné záležitosti ďalej upevnil ako fórum pre politickú výmenu názorov medzi členskými štátmi o otázkach právneho štátu⁹. Predstavuje platformu pre konštruktívny dialóg o najlepších postupoch a diskusie o tom, ako na základe správy o právnom štáte riešiť nedostatky. Od roku 2024 sa na týchto dialógoch spolu s ministrami členských štátov zúčastňujú aj ministri z krajín zapojených do procesu rozširovania, na ktoré sa správa o právnom štáte vzťahuje¹⁰. Rada pre spravodlivosť a vnútorné

⁶ Okrem súboru nástrojov na podporu právneho štátu patria medzi ďalšie nástroje (podrobnejšie opísané ďalej) porovnávaci prehľad EÚ v oblasti justície, európsky semester, finančná podpora EÚ na štrukturálne reformy v oblasti právneho štátu a na občiansku spoločnosť, postup v prípade nesplnenia povinnosti, mechanizmus podľa článku 7 ZEÚ na riešenie závažných porušení právneho štátu, každoročné štruktúrované dialógy Rady o právnom štáte a rozpočtové záruky v rámci súčasného viacročného finančného rámca.

⁷ V rámci prípravy tohtoročnej správy sa uskutočnilo vyše 600 stretnutí.

⁸ Jednou z tém diskusií o osvedčených postupoch boli iniciatívy na vnútroštátnej úrovni zamerané na zvyšovanie povedomia o právnom štáte a na podporu náboru na pozície v oblasti súdnictva.

⁹ Rada pre všeobecné záležitosti uskutočnila v septembri 2025 horizontálnu diskusiu o vývoji v oblasti právneho štátu a v novembri 2025 a v januári a máji 2026 diskusie o jednotlivých krajinách.

¹⁰ Ministri Albánska, Čiernej Hory, Severného Macedónska a Srbska sa zúčastnili na výmene názorov o situácii v oblasti právneho štátu v ich krajinách, ktorá sa uskutočnila 16. septembra 2025 v Rade pre všeobecné záležitosti.

veci zároveň pokračovala v rokovaníach o aktuálnych otázkach právneho štátu počas každého polročného predsedníctva Rady¹¹. Počas dánskeho predsedníctva v roku 2025 Rada zorganizovala neformálne stretnutie ministrov kultúry a médií, ktorí prijali vyhlásenie zdôrazňujúce **dôležitosť slobodných, nezávislých a rozmanitých médií**¹². Na zasadnutí Rady pre všeobecné záležitosti v máji 2026 podporili závery predsedníctva z roku 2023 týkajúce sa hodnotenia ročného dialógu o právnom štáte všetky členské štáty¹³.

Európsky parlament naďalej významne prispieva k ročnému cyklu preskúmania právneho štátu prostredníctvom pravidelných diskusií na plenárnych schôdzach a vo výboroch, čím pomáha zvýšiť význam otázok týkajúcich sa právneho štátu na úrovni EÚ aj na vnútroštátnej úrovni. V roku 2025 Európsky parlament posunul termín predloženia svojej iniciatívnej správy o správe Komisie o právnom štáte s cieľom umožniť integrovanejší cyklus. Je dôležité podporovať synergie medzi súborom nástrojov Komisie na podporu právneho štátu a ďalšími existujúcimi iniciatívami, aby sa zabezpečilo, že ročný cyklus preskúmania právneho štátu bude ešte účinnejšie pomáhať členským štátom zavádzať pozitívne reformy, a Komisia bude naďalej spolupracovať s Parlamentom a Radou na zlepšení a posilnení dialógu o tomto cykle. V tejto súvislosti víta činnosť [Skupiny pre monitorovanie demokracie, právneho štátu a základných práv \(DRFMG\)](#) výboru LIBE Európskeho parlamentu. Predstavuje prínosné fórum pre horizontálne diskusie aj diskusie o jednotlivých krajinách, do ktorých sa bude Komisia naďalej aktívne zapájať, a to aj s cieľom podporiť prípravu správy o právnom štáte a opatrenia nadväzujúce na jej odporúčania..

Diskusie o právnom štáte pokračovali aj na iných fórach. **Európsky hospodársky a sociálny výbor** usporiadal svoju šiestu výročnú konferenciu venovanú základným právam a právnemu štátu. Komisia zorganizovala v úzkej spolupráci s Agentúrou pre základné práva niekoľko **vnútroštátnych dialógov o právnom štáte**¹⁴. Tieto dialógy predstavujú dôležitú súčasť nadväzného procesu, v rámci ktorého sa rôzne národné subjekty a orgány stretávajú, aby sa intenzívnejšie zapojili do krokov nadväzujúcich na správu o právnom štáte, a to aj do vykonávania odporúčaní v nej uvedených.

Správa o právnom štáte naďalej slúži ako katalyzátor pre hlbšiu spoluprácu s **občianskou spoločnosťou a ďalšími zainteresovanými stranami**. Organizácie občianskej spoločnosti a profesijné združenia zastupujúce sudcov, prokurátorov, advokátov a novinárov zohrávajú dôležitú úlohu pri presadzovaní a ochrane právneho štátu. Ich odborné znalosti a poznatky z praxe sú nevyhnutné na vypracovanie komplexnej a na faktoch založenej správy o právnom štáte.

2.2. Podpora právneho štátu prostredníctvom rozpočtu EÚ

Právny štát má kľúčový význam pre fungovanie európskych ekonomík, najmä jednotného trhu, ktorý sa opiera o účinné justičné systémy, silné protikorupčné rámce a kvalitnú tvorbu právnych predpisov. Otázky týkajúce sa právneho štátu preto zohrávajú čoraz významnejšiu úlohu v rámci európskeho semestra, ako aj v rámci podpory investícií a národných reforiem Európskou úniou.

¹¹ V októbri 2025 a v marci 2026 Rada pre spravodlivosť rokovala o politickej účasti a nezávislosti advokátov.

¹² Vyhlásenie o nevyhnutnosti kultúry a médií ako záruky našich európskych demokracií, 4. novembra 2025, k dispozícii na adrese: [declaration-on-the-necessity-of-culture-and-media.pdf](#).

¹³ K záverom predsedníctva sa pripojilo Maďarsko.

¹⁴ V novembri 2025 sa v Česku uskutočnil vnútroštátny dialóg o právnom štáte zameraný na efektívnosť justičného systému. V januári 2026 sa v Chorvátsku uskutočnil vnútroštátny dialóg o právnom štáte zameraný na slobodu a pluralitu médií. Ďalšie informácie o dialógoch sú k dispozícii na stránke: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/annual-rule-law-cycle/national-rule-law-dialogues_sk

[Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti](#) sa preukázalo, ako môže rozpočet EÚ účinne prispievať k presadzovaniu reforiem v oblasti právneho štátu v členských štátoch, a to aj pri posilňovaní justičných systémov, podpore digitalizácie v záujme zvýšenia efektívnosti, zlepšovaní súdnej infraštruktúry, posilňovaní inštitúcií bojujúcich proti korupcii a zvyšovaní kvality tvorby právnych predpisov. Svedčí o tom aj skutočnosť, že dvadsaťjeden členských štátov zahrnulo záväzky týkajúce sa právneho štátu do svojich plánov obnovy a odolnosti¹⁵. Tieto záväzky sa premietli do približne 285 míľnikov a cieľov, ktoré zodpovedajú 75 reformám a 36 investíciám zameraným na posilnenie právneho štátu, ktoré sa postupne finalizujú¹⁶. Medzi príklady patrí zvyšovanie efektívnosti súdnictva prostredníctvom reštrukturalizácie súdov alebo podpora boja proti korupcii posilňovaním inštitúcií zameraných na boj proti korupcii. Hodnota týchto opatrení dosahuje celkovo viac ako 3 miliardy EUR. Niektoré plány obnovy a odolnosti takisto prispievajú k zlepšeniu legislatívneho procesu, napríklad tým, že sa v nich stanovuje povinnosť uskutočňovať verejné konzultácie a posúdenie vplyvu. V určitých prípadoch sa záväzky plánu obnovy a odolnosti týkajúce sa právneho štátu považovali za nevyhnutné na ochranu finančných záujmov EÚ a ich splnenie je predpokladom na získanie akéhokoľvek vyplatenia na základe žiadosti o platbu¹⁷.

Na základe skúseností získaných pri financovaní reforiem v oblasti právneho štátu v rámci súčasného VFR a programu NextGenerationEU sa návrhom Komisie na [viacročný finančný rámec \(VFR\) na roky 2028 – 2034](#) posilňuje prepojenie medzi odporúčaniami uvedenými v správe o právnom štáte a finančnou podporou. Kombináciou silných záruk v oblasti právneho štátu a podpory investícií a reforiem sa ochráni rozpočet EÚ a zabezpečí sa, aby účinne prispieval k posilňovaniu právneho štátu v EÚ.

Podľa návrhu Komisie týkajúceho sa budúceho VFR budú [plány národných a regionálnych partnerstiev \(ďalej len „plány NRP“\)](#) predstavovať jednotný a ucelený rámec pre fondy EÚ realizované členskými štátmi a regiónmi. Dodržiavanie hodnôt Únie v súlade s článkom 2 ZEÚ vrátane zásady právneho štátu je všeobecným cieľom tohto rámca. Komisia navrhla, aby sa plány NRP zaoberali výzvami identifikovanými v referenčnom rámci politik EÚ vrátane výziev identifikovaných v správe o právnom štáte, ako aj v európskom semestri a jeho odporúčaníach pre jednotlivé krajiny. Od členských štátov sa preto očakáva, že do svojich plánov zahrnú investície a reformy, ktorými sa chráni a posilňuje právny štát – pričom sa budú riadiť správou a jej odporúčaniami zameranými na výsledky – a ktoré sa týkajú oblastí, ako je posilňovanie justičných systémov, protikorupčné rámce, pluralita médií a účinné systémy brzd a protiváh. Takéto opatrenia môžu takisto prispieť k lepšiemu riadeniu zvýšením efektívnosti verejnej správy vrátane justičných orgánov a inštitucionálnych kapacít verejných orgánov a zainteresovaných strán v členských štátoch, regiónoch a miestnych komunitách. Zameranie

¹⁵ Realizovať reformy a investície súvisiace s právnym štátom sa zaviazalo 21 členských štátov: Belgicko, Bulharsko, Česko, Grécko, Španielsko, Chorvátsko, Taliansko, Cyprus, Lotyšsko, Litva, Luxembursko, Maďarsko, Malta, Holandsko, Rakúsko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko, Slovensko a Fínsko.

¹⁶ Podľa nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti je potrebné reformy a investície zrealizovať do 31. augusta 2026 a všetky platby musia byť vykonané do 31. decembra 2026. Komisia posudzuje splnenie dohodnutých míľnikov na základe podkladov, ktoré členské štáty predložili na podporu svojich žiadostí o platbu. V súlade s príslušnými dohodami o financovaní a dohodami o úvere musia členské štáty do 30. septembra 2026 predložiť predbežné posúdenie splnenia míľnikov a cieľov.

¹⁷ Okrem účinných záruk, ktoré chránia finančné záujmy EÚ pred rizikami súvisiacimi s porušovaním zásad právneho štátu, najmä nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 2020/2092 zo 16. decembra 2020 o všeobecnom režime podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie, ktoré sa bude naďalej uplatňovať aj po skončení platnosti súčasného dlhodobého rozpočtu EÚ. Pozri aj oddiel 2.4.

správy o právnom štáte na jednotný trh v spojení s európskym semestrom¹⁸ takisto pomôže členským štátom identifikovať reformy v oblasti právneho štátu, ktoré by mali byť podporené v plánoch NRP a ktoré majú ekonomický význam, vrátane nedokončených reforiem z aktuálnych plánov obnovy a odolnosti. Po predložení budú plány NRP predmetom diskusie medzi Komisiou a členskými štátmi, pričom sa budú prerokúvať mýlniky a ciele dohodnutých reforiem. S cieľom pomôcť členským štátom pri identifikácii a stanovení priorít investícií a reforiem v oblasti právneho štátu, ktoré je možné prostredníctvom týchto plánov podporiť, **Komisia v tomto vydaní správy o právnom štáte z roku 2026 ďalej zjednotila svoje odporúčania, vďaka čomu sú cielenejšie a praktickejšie.** Cieľom týchto odporúčaní je identifikovať kľúčové otázky a výzvy, ktorými je potrebné sa zaoberať, pričom členským štátom sa ponecháva voľnosť pri rozhodovaní o tom, ako tieto výsledky dosiahnuť, s ohľadom na ich vnútroštátny právny a inštitucionálny rámec.

Navrhované nariadenie takisto obsahuje účinné záruky dodržiavania zásad **právneho štátu a Charty základných práv EÚ** pri vykonávaní plánov NRP, pričom od členských štátov sa v ňom vyžaduje, aby tieto základné zásady dodržiavali počas celého obdobia platnosti VFR. Dodržiavanie horizontálnych podmienok týkajúcich sa právneho štátu a základných práv bude predpokladom na získanie podpory v rámci plánov NRP. Kedykoľvek počas realizácie plánov a na základe konzultácií s príslušnými členskými štátmi bude možné pozastaviť platby poskytované členskému štátu na konkrétne opatrenia, ktorých sa to týka, ak tieto horizontálne podmienky nie sú alebo už nie sú splnené¹⁹. Informácie zo správy o právnom štáte budú slúžiť ako jeden zo zdrojov na podporu posúdenia dodržiavania horizontálnych podmienok, ktoré vykoná Komisia, čo odráža určenú úlohu správy o právnom štáte ako nástroja na identifikáciu výziev v oblasti právneho štátu a priorít reforiem prostredníctvom procesu založeného na dôkazoch a dialógu s členskými štátmi. Nebude však existovať **automatická väzba** medzi odporúčaniami uvedenými v správe o právnom štáte a schválením plánov NRP, ani s posúdením súladu s týmito horizontálnymi podmienkami, ktoré si vyžadujú aj stanovenie (potenciálneho) vplyvu zistených nedostatkov na čerpanie finančných prostriedkov.

EÚ disponuje aj ďalšími **zdrojmi financovania**, ktoré slúžia na posilnenie kapacít súdnictva, médií a občianskej spoločnosti s cieľom podporovať dodržiavanie zásad právneho štátu. V rámci súčasného VFR sem patria programy ako program Občania, rovnosť, práva a hodnoty, program Spravodlivosť na obdobie 2021 – 2027, Európsky sociálny fond plus a program Kreatívna Európa. V rámci nasledujúceho VFR bude táto podpora posilnená, a to aj v súvislosti s nevyhnutnou činnosťou organizácií občianskej spoločnosti pri monitorovaní dodržiavania zásad právneho štátu, odhaľovaní korupcie a presadzovaní reforiem. Rozpočet nového [programu Spravodlivosť](#) by sa podľa návrhu Komisie viac ako stornásobil, pričom by sa väčší dôraz kládol na digitalizáciu justičných systémov. Okrem toho by sa novým [programom AgoraEU](#) s navrhovaným rozpočtom vo výške približne 8,6 miliardy EUR zjednotila podpora kultúry, médií, práv a hodnôt do jedného rámca s cieľom posilniť demokratickú účasť, odolnosť spoločnosti, slobodu médií, základné práva, rovnosť a právny štát v celej EÚ.

2.3. Podpora a ochrana právneho štátu politikami a právnymi predpismi EÚ

Správa o právnom štáte bola hnacou silou pri tvorbe nových politik a právnych nástrojov EÚ v rôznych oblastiach od spravodlivosti cez pluralitu médií až po boj proti korupcii.

¹⁸ Medzi otázky, na ktoré sa príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny v rámci Európskeho semestra zameriavajú, patrí zefektívnenie súdnictva a protikorupčné opatrenia. Pozri oznámenie s názvom Európsky semester 2026 – jarný balík [COM(2026) 200 final].

¹⁹ Komisia navrhla, že ak sa podmienky prestanú plniť, členské štáty musia napriek tomu pokračovať v platbách konečným príjmom a sumy stratené v dôsledku nevyriešených porušení pravidiel sa môžu prerozdeliť na iné nástroje alebo programy Únie vykonávané v rámci priameho alebo nepriameho riadenia.

Podpora členských štátov pri vykonávaní nových pravidiel týkajúcich sa slobody médií

Od 8. augusta 2025 sa už uplatňuje prevažná väčšina ustanovení [európskeho aktu o slobode médií](#). Akt o slobode médií obsahuje osobitné ustanovenia o transparentnom a spravodlivom prideľovaní štátnej reklamy, transparentnosti vlastníctva médií, nezávislom fungovaní verejnoprávnych médií a dostupnosti finančných zdrojov na plnenie jeho verejnoprávneho poslania. Zavádzajú sa v ňom aj opatrenia na ochranu novinárskych zdrojov a dôvernej komunikácie. V uplynulom roku prebiehala intenzívna činnosť, do ktorej sa zapojila Európska komisia a orgány členských štátov s cieľom zabezpečiť zosúladenie vnútroštátnych právnych predpisov a postupov v týchto kľúčových oblastiach, ktoré sú zároveň ústrednou súčasťou mediálneho piliera správy o právnom štáte. Komisia začala v decembri 2025 s prvými opatreniami na presadzovanie európskeho aktu o slobode médií²⁰. Keďže európsky akt o slobode médií je v súčasnosti takmer v plnej miere uplatniteľný²¹, bude v rámci podpory, ktorú Komisia poskytuje členským štátom pri uplatňovaní európskeho aktu o slobode médií a presadzovaní tohto právneho predpisu, zabezpečené sledovanie oblastí, na ktoré sa európsky akt o slobode médií v plnom rozsahu vzťahuje, v súlade s odporúčaniami z roku 2025. V správe o právnom štáte sa však budú naďalej sledovať významné udalosti v týchto oblastiach a bude sa informovať o ich vplyvoch.

Ochrana novinárov v EÚ

S cieľom chrániť novinárov, obhajcov ľudských práv a ďalšie subjekty zapojené do verejnej diskusie pred zneužívaním súdnymi konaniami, ktorých cieľom je odradiť ich od účasti na riešení záležitostí verejného záujmu, Komisia naďalej spolupracuje s členskými štátmi s cieľom podporiť ich transpozíciu a vykonávanie novej [smernice na boj proti zneužívaním žalobám](#). Smernicou sa stanovujú minimálne procesné záruky proti zneužívaním žalobám namiereným proti novinárom, obhajcom ľudských práv a ďalším osobám v cezhraničných občianskoprávných konaniach²². Hoci sa v smernici vyžaduje, aby členské štáty mali zavedené záruky proti zneužívaním žalobám (SLAPP) v cezhraničných prípadoch, viaceré členské štáty rozšírili tieto záruky aj na vnútroštátne prípady, čo prispieva k zlepšeniu právnej istoty a vo všeobecnosti posilňuje ochranu osôb, ktoré sú terčom zneužívaných žalôb, v súlade s odporúčaním Komisie na boj proti zneužívaním žalobám²³. V súlade s týmto odporúčaním viaceré členské štáty takisto dekriminalizovali ohováranie, čo predstavuje dôležitý krok smerom k obmedzeniu využívania zákonov na ochranu osobnosti v konaniach, ktoré môžu mať odrádzajúci účinok na verejnú diskusiu a účasť verejnosti. V máji 2026 usporiadala Komisia podujatie na vysokej úrovni pri príležitosti obnovenia činnosti expertnej skupiny na boj proti zneužívaním žalobám a začala preskúmanie odporúčania na boj proti zneužívaním žalobám. Ako bolo zdôraznené aj v predchádzajúcich správach, mnohé členské štáty už prijali konkrétne opatrenia na riešenie zneužívaných žalôb, a to aj prostredníctvom špecializovanej odbornej prípravy, iniciatív na zvyšovanie povedomia a mechanizmov podpory pre novinárov a obhajcov ľudských práv, ktorí sú terčom týchto žalôb. Ako sa Komisia zaviazala aj v rámci iniciatívy Európsky štít na ochranu demokracie, bude naďalej podporovať vytváranie

²⁰ Komisia začala postup v prípade nesplnenia povinnosti proti Maďarsku prijatím formálnej výzvy. Okrem toho začala s viacerými členskými štátmi nadväzujúce rokovania v rámci administratívnych dialógov alebo dialógov pred postupom v prípade nesplnenia povinnosti.

²¹ Článok 20 európskeho aktu o slobode médií nadobudne účinnosť 8. mája 2027.

²² V tejto fáze už niekoľko členských štátov oznámilo Komisii úplnú transpozíciu, hoci viaceré ďalšie sa nachádzajú v pokročilej fáze legislatívneho procesu.

²³ V nadväznosti na smernicu sa v odporúčaní týkajúcom sa boja proti zneužívaním žalobám z roku 2022 členské štáty vyzývajú, aby vypracovali širší rámec ochranných opatrení, ktorý by sa vzťahoval aj na vnútroštátne prípady a všetky oblasti práva, ako aj na odbornú prípravu, zvyšovanie povedomia, podporu obetí a zber údajov.

priaznivejších podmienok a zvyšovanie bezpečnosti novinárov a kvalitné spravodajstvo, a to aj aktualizáciou svojho [odporúčania o bezpečnosti novinárov](#).

Strategický rámec na podporu a posilnenie občianskej spoločnosti

Komisia takisto prijala prvú [stratégiu EÚ pre občiansku spoločnosť](#), v ktorej sa uznáva zásadná úloha občianskej spoločnosti pri presadzovaní hodnôt EÚ vrátane právneho štátu a stanovuje sa rámec opatrení na vytvorenie otvoreného, bezpečného a priaznivého občianskeho priestoru. V stratégii sa stanovujú konkrétne záväzky v rámci troch vzájomne sa podporujúcich cieľov: posilňovanie spolupráce s občianskou spoločnosťou, ochrana a podpora občianskej spoločnosti a zabezpečenie primeraného, udržateľného a transparentného financovania. Navrhujú sa v nej opatrenia na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni v úzkej spolupráci s partnermi, organizáciami občianskej spoločnosti a členskými štátmi.

Nové pravidlá na posilnenie boja proti korupcii

Nadobudnutie účinnosti [smernice o boji proti korupcii](#) dňa 31. mája 2026 bolo dôležitým míľnikom v ochrane našich demokracií, ekonomík a inštitúcií pred škodlivými účinkami korupcie. Novými pravidlami sa vytvára moderný a harmonizovaný rámec na prevenciu, odhaľovanie a sankcionovanie korupcie v EÚ. Komisia bude podporovať členské štáty pri dodržaní lehoty na transpozíciu príslušných ustanovení do 1. júna 2028²⁴. Komisia navyše plánuje v tomto roku prijať **stratégiu EÚ na boj proti korupcii**, ktorej cieľom je zefektívniť a lepšie koordinovať boj proti korupcii v EÚ. Sieť EÚ na boj proti korupcii naďalej predstavuje fórum pre spoluprácu a výmenu osvedčených postupov na podporu úsilia EÚ zameraného na posilnenie integrity a boj proti korupcii²⁵.

Digitalizácia pre efektívnejšie, odolnejšie a bezpečnejšie justičné systémy

[Stratégia Digital Justice@2030](#) a [Stratégia európskej odbornej justičnej prípravy na roky 2025 – 2030](#) prijatá v novembri 2025 majú za cieľ urýchliť digitalizáciu vnútroštátnych justičných systémov s cieľom zvýšiť efektívnosť, odolnosť a bezpečnosť justičných systémov EÚ. Medzi konkrétne opatrenia patrí zlepšenie plného digitálneho prístupu k judikatúre, zdokonalenie videokonferencií a zavedenie plne digitálnych cezhraničných súdnych konaní. To by malo pomôcť súdom poskytovať rýchlejšiu a účinnejšiu právnu ochranu, čím sa podporí rast a konkurencieschopnosť a zároveň sa odľahčia napäté rozpočty vnútroštátnych justičných systémov. Na využitie potenciálu digitalizácie sa vyžaduje, aby odborníci v oblasti justície získali príslušné zručnosti, vedomosti a povedomie.

Posilňovanie demokracie, základných práv a finančnej integrity v EÚ

Právny štát a demokracia sú hodnoty, ktoré sa navzájom posilňujú. Prijatím [Európskeho štítu na ochranu demokracie](#) v novembri 2025 sa zdôrazňuje význam dôveryhodných inštitúcií, slobodných a spravodlivých volieb, slobodných a nezávislých médií prispievajúcich k integrite informačného priestoru a priaznivého prostredia pre občiansku spoločnosť pre zdravé demokracie. Zdôrazňuje sa tým silné odhodlanie Komisie posilňovať demokratickú odolnosť v celej Únii ako neoddeliteľnú súčasť jej činnosti v spolupráci s ostatnými inštitúciami a orgánmi EÚ, členskými štátmi EÚ, kandidátskymi krajinami, potenciálnymi kandidátskymi krajinami, partnermi a občanmi s cieľom brániť a presadzovať hodnoty EÚ. Opatrenia, ktoré v ňom sú stanovené, sa postupne zavádzajú do roku 2027.

²⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2026/1021 o boji proti korupcii.

²⁵ Počas obdobia, ktorého sa týka táto správa, sa uskutočnili dve zasadnutia, a to v októbri 2025 a v júni 2026. Tieto diskusie prispeli k príprave nadchádzajúcej protikorupčnej stratégie. Sieť združuje zástupcov členských štátov EÚ, odborníkov z praxe, občianskej spoločnosti, medzinárodných organizácií a inštitúcií a agentúr EÚ.

Ročná **správa o uplatňovaní Charty základných práv EÚ** za rok 2026 sa zameria na úlohu, ktorú zohrávajú nezávislé orgány na ochranu základných práv, a to konkrétne národné inštitúcie pre ľudské práva (NHRI), orgány na podporu rovnosti a inštitúcie ombudsmanov. Tieto štátom poverené subjekty presadzujú základné práva, chránia ich a dohliadajú na ich dodržiavanie na vnútroštátnej úrovni, poskytujú podporu obetiam a podieľajú sa na vypracúvaní správ o dodržiavaní ľudských práv na medzinárodnej úrovni. V nadväznosti na [stratégiu týkajúcu sa charty](#) a jej [preskúmanie v polovici trvania z roku 2025](#) sa v správe zdôrazní ich úloha vo vnútroštátnych systémoch základných práv a pri tvorbe politík EÚ, a to aj pri ochrane právneho štátu.

Ochrana finančných záujmov Únie je takisto nevyhnutná na zabezpečenie dôvery v inštitúcie EÚ a v širší rámec právneho štátu. V tejto súvislosti prebieha revízia **architektúry EÚ v oblasti boja proti podvodom**, pričom všetky príslušné subjekty sa aktívne podieľajú na hľadaní riešení na posilnenie ochrany finančných záujmov Únie. Toto preskúmanie je zamerané na posilnenie odrádzajúceho účinku, zvýšenie synergií a efektívnosti a na predchádzanie duplicite v rámci celého cyklu boja proti podvodom, od prevencie a odhaľovania až po vyšetrovanie, nápravu, ukladanie sankcií a vymáhanie.

Podpora kultúry právneho štátu

Kľúčovým cieľom Komisie je zvyšovať povedomie európskych občanov, vnútroštátnych orgánov a príslušných zainteresovaných strán o právnom štáte ako základnom pilieri úspešných demokratických spoločností. V máji 2026 Komisia spustila [kampaň Chráňte to, čo je dôležité](#), ktorá sa zameriava na demokratické princípy a má za cieľ zvýšiť povedomie o základných hodnotách súvisiacich s právnym štátom vrátane slobody médií. Niekoľko členských štátov realizovalo iniciatívy zamerané na zvyšovanie povedomia o právnom štáte vrátane „týždňa právneho štátu“ v Holandsku a Belgicku, ktorého cieľom bolo podnietiť verejnú diskusiu²⁶.

Právny štát ako ústredný prvok procesu rozširovania a vonkajšej činnosti

EÚ naďalej neochvejne stojí za svojím záväzkom brániť demokratické zásady a právny štát, najmä vzhľadom na pokračujúcu útočnú vojnu Ruska proti Ukrajine, ktorá predstavuje hrubé porušenie medzinárodného práva. Právny štát je nevyhnutný pre odolnosť demokracie a pre boj proti vonkajším hrozbám, ako je zahraničná manipulácia s informáciami a zahraničné zasahovanie. V rámci svojej vonkajšej činnosti sa EÚ snaží podporovať právny štát prostredníctvom dialógu a spolupráce s partnerskými krajinami, najmä v susedných regiónoch.

Základom **politiky rozširovania EÚ** sú takzvané „základné princípy“ – upevňovanie demokratických štruktúr, dodržiavanie zásady právneho štátu a ochrana základných práv²⁷. Pokrok v týchto oblastiach sa dôkladne posudzuje v rámci každoročného balíka Komisie týkajúceho sa rozširovania, pričom hmatateľné a trvalé reformy slúžia ako meradlo pokroku v rokovaní. EÚ naďalej úzko spolupracuje s Radou Európy (vrátane Európskeho súdu pre ľudské práva, Benátskej komisie, komisie CEPEJ²⁸ a skupiny GRECO²⁹) a s protikorupčnou sieťou organizácie OECD s cieľom podporovať partnerov v procese rozširovania pri zosúladiť s európskymi štandardmi a zabezpečiť, aby boli reformy dôveryhodné a trvalé.

²⁶ Tieto osvedčené postupy boli predstavené pri príležitosti zasadnutia siete národných kontaktných miest pre právny štát, ktoré sa konalo 23. októbra 2025.

²⁷ Tieto oblasti naďalej predstavujú základný kameň prístupových rokovaní, ako sa to zdôrazňuje v revidovanej metodike rozširovania uvedenej v oznámení COM(2020) 57 final.

²⁸ Komisia Rady Európy pre hodnotenie efektívnosti justície.

²⁹ Skupina štátov proti korupcii.

EÚ bude do správy o právnom štáte okrem štyroch partnerov zapojených do procesu rozširovania, ktorí sú už v nej zahrnutí, postupne začleňovať ďalších partnerov zapojených do procesu rozširovania, keď dosiahnu pokrok vo formálnom prístupovom procese. Týmto prístupom sa potvrdzuje očakávanie, že vysoké štandardy právneho štátu nie sú len predpokladmi pre pristúpenie, ale aj neoddeliteľnou súčasťou členstva v EÚ.

Zásady právneho štátu majú zásadný význam aj pre **klúčové mechanizmy podpory EÚ** vrátane Nástroja na podporu reforiem a rastu pre západný Balkán, Nástroja na podporu reforiem a rastu pre Moldavsko a Nástroja pre Ukrajinu. Všeobecný prístup k týmto bezprecedentným finančným nástrojom je podmienený dodržiavaním zásady právneho štátu a vyplácanie prostriedkov závisí od realizácie programu reforiem, ktorým sa zabezpečí splnenie základných princípov. Pokiaľ ide o nasledujúci VFR, jedným z hlavných cieľov nového nástroja [Globálna Európa](#) je presadzovať a podporovať hodnoty a záujmy Únie po celom svete. Týmto nástrojom sa prostredníctvom financovania v rámci jeho geografických aj globálnych pilierov budú naďalej podporovať organizácie občianskej spoločnosti, ľudské práva a demokracia v zahraničí, pričom jasný dôraz sa bude klásť na dobrú správu vecí verejných a právny štát. V prípade zhoršenia situácie v oblasti demokracie, ľudských práv alebo právneho štátu bude naďalej možné financovanie v rámci nástroja Globálna Európa pozastaviť.

Pokiaľ ide o partnerov zapojených do procesu rozširovania, vonkajšou podporou sa bude naďalej presadzovať právny štát, základné práva a demokracia ako súčasť základných požiadaviek v rámci prístupového procesu prostredníctvom plánov rastu založených na výkone, ktorými sa odmeňuje pokrok v kľúčových reformách, s cieľom zabezpečiť, aby partneri zapojení do procesu rozširovania naďalej pevne pokračovali na ceste k európskej integrácii.

EÚ naďalej posilňuje svoj záväzok dodržiavať **medzinárodné právne normy** prostredníctvom prebiehajúceho preskúmania v rámci Dohovoru Organizácie Spojených národov proti korupcii a prístupového procesu k Európskemu dohovoru o ľudských právach. Tento širší záväzok voči medzinárodnému poriadku založenému na pravidlách sa odráža aj v pokračujúcej podpore Medzinárodného trestného súdu s cieľom zabezpečiť zodpovednosť za najzávažnejšie medzinárodné zločiny.

2.4. Opatrenia EÚ v reakcii na porušovanie zásad právneho štátu

Okrem preventívneho prístupu založeného na dialógu obsahuje súbor nástrojov EÚ na podporu právneho štátu aj viacero nástrojov na riešenie porušení zásady právneho štátu, medzi ktoré patria postupy v prípade nesplnenia povinnosti, postup podľa článku 7 ZEÚ a nástroje na ochranu rozpočtu EÚ.

Reakcia na výzvy v oblasti právneho štátu

Komisia naďalej plnila svoju úlohu strážkyne zmlúv začatím postupov v prípade nesplnenia povinnosti s cieľom riešiť porušenia zásad právneho štátu vždy, keď to bolo potrebné. Zároveň **Súdny dvor Európskej únie** ďalej rozvinul svoju judikatúru v oblasti právneho štátu. Išlo o rozhodnutia týkajúce sa zásady účinnej súdnej ochrany a prednosti práva EÚ³⁰, postupy pri

³⁰ V rozsudku z 18. decembra 2025 vo veci C-448/23 sa konštatovalo, že poľský Ústavný súd porušil zásadu účinnej súdnej ochrany a nedodržiaval prednosť, autonómiu, účinnosť a jednotné uplatňovanie práva EÚ. Súdny dvor Európskej únie takisto konštatoval, že poľský Ústavný súd nepredstavuje nezávislý a nestranný súd, a to z dôvodu závažných nezrovnalostí, v dôsledku ktorých bolo menovanie troch jeho sudcov v decembri 2015 a jeho predsedu v decembri 2016 považované za neplatné.

menovaní sudcov³¹ a rozhodnutia vnútroštátnych súdov, ktoré sa nepovažovali za nezávislé³². V prelomovom rozsudku Súdny dvor Európskej únie konštatoval, že maďarský zákon namierený proti LGBTIQ+ osobám je v rozpore s právnymi predpismi týkajúcimi sa vnútorného trhu a porušujú sa ním viaceré základné práva zakotvené v Charte a článok 2 ZEÚ³³. Ide o prvý prípad, keď Súdny dvor Európskej únie konštatoval porušenie článku 2, v ktorom sú zakotvené hodnoty, na ktorých je založená Európska únia, vrátane právneho štátu.

Mechanizmus podľa článku 7 ZEÚ by sa mal naďalej uplatňovať, a to aj v budúcej rozšírenej Únii³⁴. V Rade pokračoval postup podľa článku 7 ods. 1 ZEÚ, ktorý jej umožňuje určiť existenciu jasného rizika vážneho porušenia hodnôt EÚ a sledovať takéto riziká, v súvislosti s Maďarskom. Rada v júni 2026 uskutočnila diskusiu o aktuálnom stave, počas ktorej Maďarsko poskytlo aktuálne informácie o svojich plánoch a konkrétnych krokoch zameraných na vyriešenie obáv vyjadrených v odôvodnenom návrhu Európskeho parlamentu a členskými štátmi na predchádzajúcich zasadnutiach Rady.

Ochrana rozpočtu EÚ pred porušovaním zásad právneho štátu

Účinné finančné riadenie možno zaručiť len vtedy, ak verejné orgány konajú v súlade so zákonom, ak sa porušenia riadne vyšetrujú a stíhajú a ak sú svojvoľné alebo nezákonné konania verejných orgánov podrobené súdnemu dohľadu.

Nariadenie o podmienenosti je dôležitým nástrojom na ochranu rozpočtu EÚ pred porušovaním zásad právneho štátu. Ochrané opatrenia, ktoré Rada prijala v decembri 2022 v nadväznosti na konanie, ktoré Komisia začala proti Maďarsku na základe nariadenia o podmienenosti, zostávajú v platnosti. Komisia spolupracuje s maďarskými orgánmi na opatreniach, ktoré je potrebné prijať s cieľom vyriešiť príslušné obavy. Nový maďarský plán obnovy a odolnosti, ktorý Rada schválila [12. júla 2026], obsahuje míľniky v oblasti auditu a kontroly súvisiace s právnym štátom, ktorých cieľom je účinne chrániť finančné záujmy EÚ. **Horizontálna základná podmienka** podľa nariadenia o spoločných ustanoveniach je ďalším dôležitým nástrojom na zabezpečenie dodržiavania Charty základných práv pri čerpaní fondov EÚ členskými štátmi.

Európska prokuratúra (EPPO) a Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF) svojou činnosťou zameranou na ochranu finančných záujmov Únie významne prispievajú k ochrane rozpočtu EÚ, dodržiavaniu zásad právneho štátu a boju proti korupcii. K EPPO, ktorá bola zriadená v októbri 2017 ako mechanizmus posilnenej spolupráce, sa postupne pripojili ďalšie členské štáty³⁵. Maďarsko 29. mája 2026 oznámilo svoj zámer pridať sa k činnosti EPPO a Komisia 10. júla prijala rozhodnutie potvrdzujúce účasť Maďarska. To má takisto širšie dôsledky pre EPPO, keďže nariadenie o EPPO prestane byť aktom v rámci posilnenej spolupráce³⁶ a stane sa súčasťou *acquis* EÚ. Z toho takisto vyplýva, že kandidátske krajiny uchádzajúce sa o prístupenie k Únii budú musieť prijať všetky príslušné vykonávacie akty.

³¹ V rozsudku z 24. marca 2026 vo veci C-521/21 sa konštatovalo, že nezrovnalosť, ku ktorej došlo pri menovaní sudcu, sama osebe nestačí na to, aby sa dospelo k záveru, že tento sudca nie je nezávislý.

³² V rozsudku zo 4. septembra vo veci C-225/22 sa konštatovalo, že vnútroštátny súd musí považovať za neplatné rozhodnutie vyššieho súdu poslednej inštancie, ktoré nespĺňa podmienky nezávislosti a nestrannosti stanovené právom EÚ, ak sa týmto rozhodnutím vec vracia na preskúmanie na súd nižšej inštancie a takýto dôsledok je vzhľadom na príslušnú procesnú situáciu nevyhnutný na zabezpečenie prednosti práva EÚ.

³³ Rozsudok z 21. apríla 2026 vo veci C-769/22.

³⁴ Politické usmernenia pre budúcu Európsku komisiu 2024 – 2029.

³⁵ Nariadenie (EÚ) 2017/1939 („nariadenie o EPPO“) prijalo v októbri 2017 v rámci posilnenej spolupráce 20 členských štátov. Malta a Holandsko sa pripojili v roku 2018 a Poľsko a Švédsko v roku 2024.

³⁶ Na základe protokolov 21 a 22 k zmluvám sa Írsko a Dánsko v zásade nezúčastňujú na opatreniach prijatých v oblasti slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. Tým nie je dotknutá možnosť Írska oznámiť svoj opačný zámer podľa článku 4 protokolu 21.

3. KĹÚČOVÉ ASPEKTY STAVU PRÁVNEHO ŠTÁTU NA VNÚTROŠTÁTNEJ ÚROVNI

Metodika správy o právnom štáte a jej odporúčania

Posúdenie v kapitolách o jednotlivých krajinách pre každý členský štát a krajinu zapojenú do procesu rozširovania bolo vypracované v súlade so zavedenou [metodikou](#), ktorá sa používala v predchádzajúcich vydaniach správy. Pokiaľ ide o partnerov zapojených do procesu rozširovania, každoročný balík Komisie týkajúci sa rozširovania sa zaoberá stavom pripravenosti a pokroku pri zosúladňovaní s *acquis* EÚ a európskymi normami vrátane všetkých aspektov právneho štátu. V kapitolách správy o právnom štáte o vybraných partneroch zapojených do procesu rozširovania sa môže odkazovať na usmernenia, ktoré im boli vydané v procese rozširovania, a zdôrazňovať komplementárnosť medzi týmto procesom a správou o právnom štáte.

Kapitoly o jednotlivých krajinách sa opierajú o kvalitatívne posúdenie, ktoré Komisia samostatne vykonala so zameraním na syntézu významných udalostí vývoja od júla 2025. V každej kapitole o danej krajine sa analýza zameriava na témy, v prípade ktorých boli zaznamenané zásadné pozitívne aj negatívne zmeny alebo v prípade ktorých pretrvávajú vážne problémy zistené v predchádzajúcich správach. Pokiaľ ide o témy, na ktoré sa vzťahujú odporúčania, analýza obsahuje kvalitatívne posúdenie pokroku, ktorý členské štáty dosiahli pri vykonávaní odporúčaní z roku 2025³⁷. Odporúčania uvedené v tejto výročnej správe za rok 2026 vychádzajú z dôkladného posúdenia situácie súvisiacej s kľúčovými výzvami. Ich cieľom je podporovať členské štáty v ich úsilí o presadzovanie reforiem v štyroch oblastiach uvedených v správe³⁸. Táto správa neobsahuje žiadne odporúčania pre krajiny zapojené do procesu rozširovania, pretože takéto odporúčania sa vydávajú v rámci každoročného balíka týkajúceho sa rozširovania.

Správa je výsledkom úzkej spolupráce a dialógu s vnútroštátnymi orgánmi. Správa vychádza z informácií poskytnutých vnútroštátnymi orgánmi, medzinárodnými organizáciami a príslušnými zainteresovanými stranami, ako aj z údajov, ktoré Komisia sama zhromaždila³⁹. Všetky zdroje, z ktorých vychádza toto posúdenie, sú podrobne zdokumentované v kapitolách venovaných jednotlivým krajinám⁴⁰. Orgány v členských štátoch a krajinách zapojených do procesu rozširovania boli vyzvané, aby poskytli písomné príspevky a zúčastnili sa na návštevách jednotlivých krajín⁴¹. Cenné prierezové príspevky

³⁷ V závislosti od pokroku dosiahnutého v rôznych čiastkových oblastiach každého odporúčania a od toho, či boli odporúčania zo správy z roku 2025 splnené, dospela Komisia v každom prípade k záveru s použitím týchto kategórií: žiadny (ďalší) pokrok, obmedzený (ďalší) pokrok, určitý (ďalší) pokrok, výrazný (ďalší) pokrok a úplné vykonanie.

³⁸ Zásady, na základe ktorých boli odporúčania pripravené, sú rovnaké ako v minulom roku [pozri COM(2022) 500, s. 3 – 4]. Odporúčania sa nedotýkajú žiadneho konania, ktoré môže Komisia začať na základe iných právnych nástrojov.

³⁹ Napríklad porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície poskytuje porovnateľné a spoľahlivé údaje o efektívnosti, kvalite a nezávislosti justičných systémov v členských štátoch EÚ. Jeho cieľom je pomôcť EÚ a členským štátom zlepšiť účinnosť ich vnútroštátnych justičných systémov.

⁴⁰ K použitým zdrojom patria písomné príspevky doručené od členských štátov, príspevky získané počas cielenej konzultácie so zainteresovanými stranami, informácie vypracované medzinárodnými organizáciami, ako je Rada Európy, OECD a OSN, a príspevky poskytnuté počas návštev v krajinách. Informáciám z použitých zdrojov sa venuje náležitá pozornosť, pričom sa zohľadňuje ich spoľahlivosť a relevantnosť. Tieto zdroje sú podkladom pre posúdenie Komisie, ale závery Komisie zostávajú jej vlastnou zodpovednosťou.

⁴¹ Príspevok členských štátov možno nájsť tu: https://commission.europa.eu/publications/2026-rule-law-report-input-member-states-and-enlargement-countries_en?prefLang=sk. Informácie o návštevách krajín sa nachádzajú v kapitolách o jednotlivých krajinách. Počas týchto návštev krajín, uskutočňovaných online a osobne, Komisia hovorila s vnútroštátnymi orgánmi členských štátov vrátane súdnych a nezávislých

o jednotlivých krajinách poskytli aj ciele konzultácie so zainteresovanými stranami⁴². Rada Európy poskytla prehľad o svojich najnovších stanoviskách a správach⁴³. Pred prijatím tejto správy dostali vnútroštátne orgány príležitosť poskytnúť aktuálne informácie ku kapitole o ich krajine. Prijatá správa slúži ako základ pre následné diskusie Komisie s národnými vládami a parlamentmi.

3.1. Justičné systémy

Na uplatňovanie a presadzovanie právnych predpisov EÚ a vnútroštátnych právnych predpisov sú nevyhnutné efektívne, dobre fungujúce a nezávislé justičné systémy. Nezávislosť súdnictva je nevyhnutná na zaručenie spravodlivého konania a účinnej súdnej ochrany individuálnych práv⁴⁴, pričom prístup k nezávislým súdom a súdna kontrola predstavujú kľúčový prvok právneho štátu.

Pri štruktúrovaní a reformovaní svojich justičných systémov musia členské štáty plne dodržiavať požiadavky stanovené v práve EÚ a judikatúre Súdneho dvora Európskej únie. Mali by takisto zohľadniť európske normy vypracované Radou Európy a Benátskou komisiou vrátane aktualizovaného zoznamu kritérií právneho štátu, ktorý Benátska komisia prijala v decembri 2025. Európske justičné siete a združenia zohrávajú dôležitú úlohu pri podpore a ochrane zásad právneho štátu a prispievajú k rozvoju európskych noriem⁴⁵. K dodržiavaniu zásad právneho štátu významne prispievajú aj advokáti a advokátske komory, rovnako ako notári.

Vnímanie nezávislosti súdnictva v EÚ

Ako sa uvádza v porovnávacom prehľade EÚ v oblasti justície za rok 2026, z prieskumov Eurobarometra uskutočnených v roku 2026 vyplýva, že vnímanie nezávislosti súdnictva širokou verejnosťou sa v 17 členských štátoch v porovnaní s rokom 2025 zvýšilo alebo zostalo na rovnakej úrovni, zatiaľ čo v desiatich členských štátoch sa znížilo⁴⁶. Pokiaľ ide o podniky, v porovnaní s rokom 2025 sa vnímanie nezávislosti zvýšilo alebo zostalo na rovnakej úrovni v 18 členských štátoch, zatiaľ čo v deviatich členských štátoch došlo k jeho poklesu⁴⁷. V [Dánsku](#), [Fínsku](#), [Rakúsku](#), [Švédsku](#), [Holandsku](#), [Nemecku](#), [Luxembursku](#) a [Írsku](#) je úroveň vnímania nezávislosti v širokej verejnosti alebo spoločnosti naďalej mimoriadne vysoká (nad 75 %), zatiaľ čo v [Chorvátsku](#) a [Bulharsku](#) zostáva veľmi nízka (pod 30 %). Pokiaľ ide o krajiny zapojené do procesu rozširovania, výsledky Eurobarometra ukazujú veľmi nízku až priemernú úroveň vnímania nezávislosti.

orgánov, orgánov presadzovania práva, ako aj s ďalšími zainteresovanými stranami, ako sú združenia novinárov a občianska spoločnosť.

⁴² Príspevok zainteresovaných strán možno nájsť tu: https://commission.europa.eu/publications/2026-rule-law-report-targeted-stakeholder-consultation_en?prefLang=sk.

⁴³ Príspevok Rady Európy k správe o právnom štáte nájdete na adrese: https://commission.europa.eu/document/b2e4463e-772f-46d3-af7a-92658e1fe48e_en?prefLang=sk.

⁴⁴ Pozri článok 19 Zmluvy o Európskej únii a článok 47 Charty základných práv.

⁴⁵ Napríklad Európska sieť súdnych rád, Sieť predsedov najvyšších súdov EÚ, Združenie štátnych rád a najvyšších správnych súdov EÚ, Rada advokátskych komôr a združení právnikov Európy a Komisia Rady Európy pre hodnotenie efektívnosti justície (CEPEJ), Sieť prokurátorov alebo rovnocenných inštitúcií pri najvyšších súdnych orgánoch členských štátov Európskej únie – sieť NADAL a Rada notárstiev Európskej únie (CNUE).

⁴⁶ Porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície za rok 2026, obrázok č. 48.

⁴⁷ Porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície za rok 2026, obrázok č. 50.

Súdne rady a postupy vymenúvania a odvolávania sudcov ako kľúčové záruky nezávislosti súdnictva

Pre zachovanie nezávislosti súdnictva majú zásadný význam postupy vymenúvania a odvolávania sudcov, ako aj právomoci a štruktúra súdnych rád. Ak sú súdne rady zriadené, slúžia ako nárazník medzi justíciou a inými zložkami moci v oblastiach, ako sú vymenúvania, kariérny rast a riadenie justičného systému⁴⁸. Rada Európy vypracovala európske normy o tom, ako by tieto rady mali byť navrhnuté tak, aby sa účinne chránila ich nezávislosť, a to aj z hľadiska zloženia⁴⁹. Súdne rady potrebujú na účinné fungovanie dostatočné zdroje a administratívnu nezávislosť.

Niekoľko členských štátov prijalo ďalšie opatrenia na posilnenie nezávislosti a účinnosti súdnych rád. V [Holandsku](#) vláda navrhla prideliť súdnictvu vlastný rozpočet a zrušiť úlohu ministra spravodlivosti a bezpečnosti pri menovaní členov Súdnej rady. V [Španielsku](#) boli prijaté opatrenia na urýchlenie procesu prispôsobenia postupu menovania sudcov za členov Súdnej rady, a to prijatím stanoviska Benátskej komisie k dvom alternatívnym modelom. V [Portugalsku](#) prijala Súdna rada v súvislosti s prebiehajúcimi diskusiami o posilnení právneho rámca kódex správania pre svojich členov, ktorého cieľom je zabezpečiť jej nezávislosť a dôveryhodnosť. Vo [Fínsku](#) sa pripravujú ústavné zmeny, ktorými sa má ďalej posilniť nezávislosť súdnictva.

Pokiaľ ide o krajiny zapojené do procesu rozširovania, v [Severnom Macedónsku](#) prijal parlament nový zákon o Súdnej rade s cieľom zosúladiť sa s európskymi štandardmi. V [Srbsku](#) boli prostredníctvom legislatívnych zmien zrušené niektoré existujúce záruky na ochranu autonómie prokuratúry a nezávislosti súdnictva, čo brzdí vykonávanie ústavnej reformy z roku 2023; Benátska komisia následne potvrdila, že Srbsko zohľadnilo značnú časť jej odporúčaní týkajúcich sa týchto zmien.

Zároveň pretrvávajú obavy týkajúce sa Súdnej rady v [Bulharsku](#), keďže neboli podniknuté žiadne kroky na vyriešenie dlhodobých problémov týkajúcich sa zloženia a fungovania rady. V [Estónsku](#) parlament prijal reformu rady, v ktorej sa nezohľadňujú európske normy. Na [Slovensku](#) je v legislatívnom procese návrh na zmenu Ústavy a zákona o Súdnej rade, ktorým sa obmedzujú dôvody na odvolanie členov súdnej rady.

Pre nezávislosť súdnictva a vnímanie verejnosti sú postupy vymenúvania a odvolávania sudcov kľúčové. Súdny dvor Európskej únie konštatoval, že nezávislosť súdnictva si vyžaduje, aby podmienky a pravidlá, ktorými sa riadi vymenúvanie sudcov, boli dostatočné na to, aby zabránili odôvodneným pochybnostiam o tom, či sú sudcovia neovplyvniteľní vonkajšími činiteľmi⁵⁰. Vo viacerých členských štátoch prebieha úsilie o zlepšenie postupov vymenúvania sudcov, a to aj v nadväznosti na odporúčania z roku 2025. V [Grécku](#) sa menovania do najvyšších funkcií v súdnom systéme uskutočňovali za účasti súdnych orgánov. V [Slovinsku](#) sa novým zákonom o sudcoch preniesla právomoc menovať sudcov Najvyššieho súdu z parlamentu na Súdnu radu. V [Lotyšsku](#) prijíma opatrenia s cieľom zabezpečiť primerané záruky proti nepripustnému politickému vplyvu pri vymenúvaní sudcov Najvyššieho súdu. Hoci vo [Švédsku](#) neexistovali žiadne plány na zmenu systému menovania prísediacich sudcov,

⁴⁸ Súdny dvor Európskej únie uznal, že ak sa súdna rada zúčastňuje na procese vymenúvania týkajúcom sa politických orgánov, môže to prispieť k väčšej objektivite tohto procesu. Pozri napríklad rozsudok z 2. marca 2021, vec C-824/18, AB a i. (Vymenovanie sudcov na Najvyšší súd – Odvolanie).

⁴⁹ Pozri najmä odporúčanie Rady Európy CM/Rec(2010)12.

⁵⁰ Pozri rozsudky vrátane rozsudkov z 15. júla 2021, C-791/19 Komisia/Pol'sko; z 20. apríla 2021, C-896/19, Repubblika a Il-Prim Ministru, a z 2. marca 2021, C-824/18 AB a i. (Vymenovanie sudcov Najvyššieho súdu).

Združenie prísediacich sudcov v súčasnosti posudzuje opatrenia na posilnenie ich fungovania na súdoch.

V ostatných členských štátoch postupujú reformy postupov menovania sudcov pomaly, pričom naďalej pretrvávajú obavy týkajúce sa zohľadňovania európskych noriem pri menovaní sudcov. Pokiaľ ide o [Maltu](#), hoci politická diskusia o menovaní predsedu Najvyššieho súdu pokračovala, reformy zamerané na zapojenie súdnictva do tohto procesu stále čakajú na schválenie. Vo [Fínsku](#) boli podniknuté obmedzené kroky vo veci vymenúvania prísediacich sudcov. V [Bulharsku](#) naďalej vyvoláva obavy časté využívanie dočasného pridelenia sudcov, keďže môže mať nepriaznivý vplyv na dočasne pridelených sudcov, ktorí čelia riziku ukončenia svojho dočasného pridelenia. V [Albánsku](#) bol po ukončení odvolacej fázy úplne dokončený proces overovania všetkých sudcov a prokurátorov, čím sa ďalej posilnila nezávislosť súdnictva, zodpovednosť a bezúhonnosť v celom justičnom sektore.

Podľa európskych noriem je kritika súdnych rozhodnutí síce bežnou súčasťou demokratickej diskusie, výkonná a zákonodarná moc by sa však mali vyvarovať kritiky, ktorou sa oslabuje nezávislosť súdnictva alebo dôvera verejnosti v súdnictvo⁵¹. Problémy v tejto súvislosti sa objavili tak v členských štátoch, ako aj v krajinách zapojených do procesu rozširovania. V [Albánsku](#) je súdnictvo naďalej odolné, pokračovali však pokusy o neprípustné ovplyvňovanie justičných inštitúcií a osobné útoky na sudcov. V [Čiernej Hore](#) má síce Súdna a prokurátorská rada zavedený mechanizmus podávania správ o prípadoch neprípustného ovplyvňovania, kritika a útoky na prokurátorské orgány a ich rozhodnutia však pretrvávajú. V [Srbsku](#) výrazne vzrástol politický tlak na súdnictvo a prokuratúru, pričom štátne orgány na to reagovali len v obmedzenej miere.

Samostatnosť a nezávislosť prokuratúry

Zatiaľ čo sa štruktúra vnútroštátnych prokuratúr v jednotlivých členských štátoch líši, sú potrebné inštitucionálne záruky na zabezpečenie autonómie prokuratúry, aby mohla konať bez zasahovania⁵². Táto autonómia má zásadný význam pre presadzovanie vnútroštátneho aj európskeho trestného práva.

V niekoľkých členských štátoch pokračovali v rôznej miere reformy zamerané na posilnenie inštitucionálnych záruk pre prokuratúru. V [Bulharsku](#) parlament prijal zmeny na zavedenie automatického súdneho preskúmania rozhodnutí prokuratúry v prípadoch ukončenia a pozastavenia vyšetrovania trestných činov súvisiacich s korupciou. Okrem toho bol prijatý nový zákon s cieľom riešiť prekážky konania, ktoré stále bránia plnému zavedeniu mechanizmu zabezpečujúceho skutočnú zodpovednosť a trestnú zodpovednosť generálneho prokurátora, a zároveň bol vymenovaný nový *ad hoc* prokurátor poverený vyšetrovaním generálneho prokurátora. V [Španielsku](#) sa v parlamente prerokúva návrh zákona, ktorého cieľom je posilniť postavenie generálneho prokurátora tým, že sa jeho funkčné obdobie oddelí od funkčného obdobia vlády. Na [Cypre](#) sa v parlamente naďalej prerokúva prebiehajúca reforma prokuratúry, ktorej cieľom je zriadiť Úrad generálneho prokurátora a zaviesť účinné preskúmanie rozhodnutí o nepodaní obžaloby alebo o zastavení konania. V [Rakúsku](#) predložila vláda na verejnú konzultáciu návrh zákona o zriadení Federálnej prokuratúry s cieľom osamostatniť prokuratúru od jej súčasnej hierarchickej podriadenosti ministerstvu spravodlivosti. V [Poľsku](#) sa vykonali len obmedzené ďalšie kroky na oddelenie úradu ministra

⁵¹ Rada Európy, odporúčanie Výboru ministrov členským štátom o sudcoch: nezávislosť, efektívnosť a zodpovednosť, 17. november 2010, CM/Rec(2010)12, bod 18.

⁵² Pozri Zbierku stanovísk a správ Benátskej komisie týkajúcich sa prokurátorov [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-PI\(2022\)023-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-PI(2022)023-e).

spravodlivosti od úradu generálneho prokurátora a na zabezpečenie funkčnej nezávislosti prokuratúry od vlády.

V niektorých oblastiach sa takisto zistili alebo naďalej pretrvávajú určité problémy. Na [Slovensku](#) zostal právny rámec týkajúci sa právomoci generálneho prokurátora zrušiť právoplatné rozhodnutia nižšie postavených prokurátorov nezmenený. V [Maďarsku](#) predstavuje proces voľby generálneho prokurátora v kombinácii s hierarchickou štruktúrou prokuratúry riziko neprípustného politického zasahovania do jednotlivých prípadov.

V [Čiernej Hore](#) vláda prijala ústavné zmeny zamerané na posilnenie nezávislosti súdnej a prokurátorskej rady. V [Severnom Macedónsku](#) parlament prijal nové zmeny zákona o Rade prokurátorov s cieľom posilniť autonómiu prokuratúry, sú však potrebné ďalšie úpravy. V [Srbsku](#) pretrvávajú obavy, pokiaľ ide o autonómiu prokuratúry, pričom účinnosť a dôveryhodnosť vyšetrovania trestných činov obmedzujú nedostatky v právnych predpisoch a praxi.

Zabezpečenie zodpovednosti a ochrana nezávislosti v disciplinárnych konaniach

Ako sa potvrdilo v judikatúre Súdneho dvora Európskej únie, disciplinárne konania sa nesmú používať ako spôsob politickej kontroly súdnictva⁵³. Záruky musia obsahovať jasné pravidlá, ktorými sa vymedzuje disciplinárny priestupok a uplatniteľné sankcie. Disciplinárne konanie by mal viesť nezávislý orgán, malo by sa v ňom rešpektovať právo na obhajobu a malo by byť možné napadnúť ho na súde⁵⁴.

Niekoľko členských štátov posilnilo záruky v disciplinárnych konaniach. V [Česku](#) nové dvojstupňové disciplinárne konanie pre sudcov, prokurátorov a exekútorov údajne funguje dobre. V [Slovinsku](#) boli novelizáciou zákona o Súdnej rade a prijatím nového zákona o sudcoch zásadným spôsobom prepracované disciplinárne pravidlá pre sudcov s presnejšími vymedzeniami pojmov a so zmenami postupov.

V niektorých členských štátoch predstavujú disciplinárne konania voči sudcom rôzne výzvy. V [Rumunsku](#) niektorí sudcovia naďalej pociťovali nepríjemný tlak a ich profesijné komory vydali verejné vyhlásenia, v ktorých požadovali ukončenie disciplinárneho tlaku na sudcov uplatňujúcich svoje právo na slobodu prejavu. Okrem toho Najvyšší kasačný a súdny dvor rozhodol o vylúčení sudcov z dôvodu ich úmyslu predložiť prejudiciálne otázky Súdnemu dvoru Európskej únie. Na [Slovensku](#) je reforma disciplinárneho konania voči sudcom, prokurátorom, exekútorom a notárom, ktorou sa rozširujú právomoci Súdnej rady nad justíciou, predmetom ústavného preskúmania.

Úsilie o zlepšenie kvality a efektívnosti justície

Súdny systém potrebuje dostatočné zdroje, aby mohol účinne fungovať. To zahŕňa vykonanie nevyhnutných investícií do fyzickej a technickej infraštruktúry a zabezpečenie náležité kvalifikovaných, vyškolených a primerane odmeňovaných zamestnancov. Členské štáty naďalej investovali do svojich justičných systémov, často aj napriek obmedzeným rozpočtovým možnostiam, v niekoľkých prípadoch s podporou EÚ prostredníctvom svojich plánov obnovy a odolnosti.

V [Nemecku](#) boli vďaka novému Paktu o právnom štáte a spoločnej kampani zameranej na prilákatie kvalifikovaných pracovníkov podniknuté významné kroky na posilnenie zdrojov

⁵³ Súdny dvor pripomenul túto zásadu vo veciach týkajúcich sa disciplinárneho senátu poľského Najvyššieho súdu (rozsudok z 5. júna 2023, C-204/21, Komisia/Poľsko) a rumunskej súdnej inšpekcie (rozsudky z 11. mája 2023, vec 817/21, Inspekția Judiciară, a z 18. mája 2021, C-83/19 atď. vo veci Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a i./Inspekția Judiciară a i.).

⁵⁴ Rozsudok z 25. júla 2018, LM, C-216/18 PPU, bod 67.

súdnicstva a riešenie problémov s náborom pracovníkov. V [Belgicku](#) prijal parlament zákon, ktorého cieľom je zvýšiť atraktivnosť práce v oblasti justície tým, že sa pracovné podmienky viac zosúladiť s podmienkami štátnych zamestnancov mimo justície. V [Holandsku](#) bude oblasť justície od roku 2027 dostávať vyššie finančné prostriedky s cieľom zlepšiť pracovné podmienky v justičnom systéme a vyriešiť problém s nedostatkom personálu. V [Grécku](#) je cieľom náboru prokurátorov vyriešiť problém s nedostatkom personálu. Problém nedostatku zdrojov však naďalej opakuje; napríklad v [Portugalsku](#) prebieha nábor na pozície sudcov a prokurátorov, naďalej však pretrvávajú obavy týkajúce sa nedostatku súdnych úradníkov a zhoršujúcich sa podmienok a bezpečnosti v priestoroch súdov a prokuratúr. V [Estónsku](#) je pretrvávajúcim problémom pracovná záťaž v rámci súdnicstva, pričom boli vyhlásené výberové konania na obsadenie voľných pracovných miest.

Výška odmeny sudcov môže ovplyvniť nezávislosť súdnicstva a má takisto vplyv na atraktivnosť sudcovského povolania⁵⁵. Vo [Švédsku](#) sa Národná správa súdov a odborový zväz sudcov dohodli na novej kolektívnej zmluve, v ktorej sa spresňujú existujúce záruky a zavádzajú sa dodatočné opatrenia na podporu nezávislosti súdnicstva v súvislosti so systémom odmeňovania sudcov. V [Maďarsku](#) sa platy v justícii ďalej zvýšili, pričom neboli prijaté žiadne opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa takéto zvýšenia uskutočňovali systematicky.

Digitalizácia môže posilniť justičné systémy členských štátov a zabezpečiť, aby boli dostupnejšie, efektívnejšie, odolnejšie a pripravenejšie čeliť súčasným a budúcim výzvam. Iniciatívy v oblasti digitalizácie naďalej napredujú v [Írsku](#), [Grécku](#), [Luxembursku](#), vo [Francúzsku](#), v [Slovinsku](#) a [Estónsku](#). V [Belgicku](#), [Bulharsku](#), [Chorvátsku](#), [Nemecku](#), [Taliansku](#), [Portugalsku](#) a vo [Fínsku](#) stále pretrvávajú niektoré nedostatky a výzvy, hoci projekty zamerané na zlepšenie úrovne digitalizácie napredujú. V niektorých členských štátoch však vykonávanie stále zaostáva. V [Česku](#) čelili snahy o digitalizáciu justičného systému naďalej oneskoreniam, pričom zainteresované strany poukazovali na nedostatočnú interoperabilitu medzi systémami jednotlivých súdov a na často neúplné alebo nejednotné zverejňovanie súdnych rozhodnutí na internete. Na [Malte](#) postupuje investovanie do digitalizácie justície pomalým tempom a viacero systémov sa ešte len má zaviesť. V [Španielsku](#) pokračovali snahy o ďalšie posilnenie vysokej úrovne digitalizácie justície, pričom obmedzená interoperabilita medzi celoštátnymi a regionálnymi systémami správy vecí naďalej predstavuje výzvu.

[Albánsko](#), [Čierna Hora](#) a [Severné Macedónsko](#) stále čelia výzvam pri zabezpečovaní dostatočných ľudských zdrojov v oblasti justície. V [Srbsku](#) sa zavádza IT riešenie pre nový systém správy vecí prokuratúry.

Efektívny justičný systém zvláda svoju pracovnú záťaž a nevybavené prípady a vydáva svoje rozhodnutia bez zbytočného oneskorenia. To je nevyhnutné pre ochranu práv, právnu istotu a dôveru verejnosti. Príliš zdĺhavé súdne konania a nahromadené nevybavené prípady môžu mať takisto negatívny vplyv na podnikateľské prostredie. V niektorých členských štátoch sa zavádzajú nové opatrenia na zlepšenie efektívnosti. V [Chorvátsku](#) sa vykonali určité kroky na zlepšenie efektívnosti súdnicstva, pričom nevybavené prípady a dĺžka konaní naďalej predstavujú vážny problém. V [Grécku](#) sú súčasťou snáh o odľahčenie občianskych súdov a skrátenie oneskorení aj presun mimosúdnych vecí na advokátov a notárov, digitálne zverejňovanie závetov a úpravy Občianskeho súdneho poriadku. V [Španielsku](#) už vykonávanie nového zákona o efektívnosti súdnicstva prináša pozitívne výsledky, hoci existujú výzvy súvisiace so zdrojmi a s jednotnosťou vykonávania v jednotlivých regiónoch. Vo [Francúzsku](#) sa zvažujú reformy zamerané na zvýšenie efektívnosti justičného systému, pričom

⁵⁵ Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 25. februára 2025 v spojených veciach C-146/23 a C-374/23, v ktorom Súdny dvor objasnil, že podľa článku 19 ods. 1 ZEÚ musia byť podrobné pravidlá určovania odmien sudcov objektívne, predvídateľné, stabilné, transparentné a zakotvené v zákone.

zainteresované strany vyjadrujú obavy, že by tieto reformy mohli viesť k obmedzeniu práva na odvolanie.

Hoci sa v niektorých členských štátoch, napríklad v [Rumunsku](#), zaznamenalo zlepšenie, pokiaľ ide o dĺžku súdnych konaní, v iných členských štátoch pretrvávajú dlhodobé problémy. V [Belgicku](#) a [Portugalsku](#) sa stále neprijali opatrenia na urýchlenie súdnych konaní. V [Taliansku](#) síce pokračoval pozitívny trend v skracovaní lehoty vybavenia, dĺžka súdnych konaní však zostáva vážnym problémom.

V [Severnom Macedónsku](#) efektívnosť justičného systému naďalej klesala, keďže dĺžka konaní sa predĺžila takmer vo všetkých kategóriách vecí s výnimkou trestných vecí. V [Srbsku](#) zostáva efektívnosť justičného systému v občianskoprávných a obchodných veciach stabilná, v trestných veciach sa však prejavuje negatívny trend a závažné problémy pri vybavovaní správnych vecí a ústavných sťažností neboli doteraz vyriešené.

Prístup k spravodlivosti a úloha advokátov v justičnom systéme

Advokáti, advokátske komory, notári a ďalší príslušníci právnického povolania sú nevyhnutní pre účinné fungovanie právneho štátu. Ako uznal Súdny dvor Európskej únie, povinnosť advokáta zachovávať mlčanlivosť a dôvernosť komunikácie medzi advokátom a klientom predstavujú všeobecné zásady práva EÚ, ktoré úzko súvisia s právom na obhajobu a riadnym výkonom spravodlivosti⁵⁶. V roku 2025 prijala Rada Európy Dohovor Rady Európy o ochrane povolania advokáta, ktorým sa po prvýkrát zakotvujú záruky zamerané na zabezpečenie toho, aby advokáti mohli konať nezávisle od výkonnej moci a iného neprípustného ovplyvňovania⁵⁷.

Hoci je nezávislosť advokátov v EÚ vo všeobecnosti zaručená, čo im umožňuje slobodne vykonávať svoje činnosti v oblasti poradenstva a zastupovania klientov, určité problémy stále pretrvávajú. V [Belgicku](#) advokáti naďalej požadujú dodatočné procesné záruky na ochranu svojej nezávislosti a povinnosti advokáta zachovávať mlčanlivosť. V [Holandsku](#) boli z dôvodu obáv advokátov vykonané zmeny v režime vizuálneho dohľadu nad rozhovormi medzi advokátmi a klientmi v strážených ústavoch na výkon trestu odňatia slobody s najvyšším stupňom strázenia.

Dostupnosť právnej pomoci a výška súdnych poplatkov majú významný vplyv na prístup k spravodlivosti. V niekoľkých členských štátoch sa prijímajú opatrenia na zlepšenie systému právnej pomoci, napríklad v [Lotyšsku](#), kde bol rozšírený prístup k právnej pomoci v konaniach pred Ústavným súdom. V [Dánsku](#) Súdna rada pokračovala v práci na revízii systému právnej pomoci a v [Írsku](#) boli podniknuté ďalšie kroky na zníženie nákladov na súdne konania v rámci prebiehajúcej prípravy návrhu zákona o občianskej reforme, pričom bol zverejnený prehľad systému právnej pomoci v občianskych veciach a plánuje sa reforma systému právnej pomoci v trestných veciach. V [Bulharsku](#) sa v dôsledku novelizácie predpisov o právnej pomoci zvýšili odmeny pre advokátov. Medzitým v [Litve](#) boli v roku 2026 pozastavené diskusie o výške odmeny poskytovateľov právnej pomoci a na tento rok sa plánujú zaviesť nové funkcie Informačného systému právnej pomoci, ktorých cieľom je znížiť administratívnu záťaž poskytovateľov právnej pomoci.

3.2. Protikorupčný rámec

Korupcia ohrozuje bezpečnosť, spravodlivú hospodársku súťaž a prosperitu, oslabuje kvalitu verejných služieb, naruša pridelovanie verejných zdrojov a oslabuje dôveru ľudí

⁵⁶ Vec C-155/79, AM & S Europe Ltd/Komisia, body 18 – 21; vec C-550/07 P, Akzo Nobel Chemicals a Akros Chemicals/Komisia, body 42 – 46 a 54; vec C-694/20, Orde van Vlaamse Balies a ďalší, body 26 – 30 a 34 – 36.

⁵⁷ CM(2024)191-add1final. K júnu 2026 podpísalo tento dohovor 24 členských štátov EÚ.

v demokraciu, verejné inštitúcie a právny štát. Často súvisí s inými trestnými činmi vrátane prania špinavých peňazí a obchodovania s drogami a je jedným z hlavných nástrojov, ktoré skupiny organizovaného zločinu využívajú na prenikanie do inštitúcií a legálnych podnikov a ich ovplyvňovanie. Komplexný prístup k boju proti korupcii sa opiera o kombináciu preventívnych a represívnych opatrení v pevnom právnom a inštitucionálnom rámci s účinným vyšetrovaním a trestným stíhaním.

Vnímanie korupcie v EÚ

Z výsledkov [indexu vnímania korupcie](#) naďalej vyplýva, že osem z 20 krajín, ktoré sa v medzinárodnom meradle umiestnili na najlepších miestach, sú členskými štátmi EÚ⁵⁸, hoci stále pretrvávajú rozdiely⁵⁹. Partneri zapojení do procesu rozširovania dosiahli v tomto rebríčku podpriemerné výsledky⁶⁰. Z prieskumu Eurobarometra o korupcii z roku 2026 vyplýva, že občania a podniky v EÚ naďalej považujú korupciu za vážny problém. Približne sedem z desiatich Európanov (71 %) sa domnieva, že korupcia je v ich krajine rozšírená, a takmer piati z desiatich Európanov (48 %) sa domnievajú, že miera korupcie sa v ich krajine zvýšila. Len 35 % občanov si myslí, že úsilie ich vlády v boji proti korupcii je účinné. Podobne sa väčšina európskych podnikov (65 %) domnieva, že problém korupcie je v ich krajine rozšírený, a len približne polovica (53 %) si myslí, že je pravdepodobné, že by sa podarilo skorumpované osoby alebo podniky pristihnúť alebo nahlásiť polícii či prokuratúre.

Posilnenie strategického a právneho rámca na boj proti korupcii a inštitucionálnych kapacít

Význam účinných a koordinovaných protikorupčných politík sa uznáva v medzinárodnom práve⁶¹. Národné stratégie pomáhajú členským štátom zaujať komplexný a ucelený prístup, ktorým sa integrujú protikorupčné opatrenia vo všetkých príslušných politických oblastiach. V súlade so smernicou o boji proti korupcii sa ich prijatie stane do júna 2029 povinným. Takmer všetky členské štáty a krajiny zapojené do procesu rozširovania majú v súčasnosti zavedené národné protikorupčné stratégie a pracujú na ich zavádzaní⁶². [Írsko](#) prijalo svoju prvú protikorupčnú stratégiu, [Taliansko](#) novú protikorupčnú stratégiu a [Španielsko](#) svoj prvý štátny protikorupčný plán.

Účinný boj proti korupcii si vyžaduje nielen pevný právny rámec, ale aj nezávislé orgány, ktoré ho budú presadzovať. Celkovo možno konštatovať, že právne rámce v členských štátoch a v krajinách zapojených do procesu rozširovania, ktorých sa táto správa týka, sú dobre rozvinuté a v súčasnosti prebiehajú alebo sa plánujú opatrenia zamerané na odstránenie konkrétnych nedostatkov. Transpozícia smernice o boji proti korupcii do vnútroštátnych právnych predpisov poskytuje členským štátom ďalšiu príležitosť na posilnenie a zosúladenie ich právnych rámcov.

⁵⁸ V prvej dvadsiatke je osem členských štátov, rovnako ako v predchádzajúcom roku. Tri členské štáty (Dánsko, Fínsko a Švédsko) dosiahli bodové hodnotenie 80 alebo viac zo 100 bodov indexu, pričom ďalšie (Luxembursko, Holandsko, Nemecko, Estónsko a Írsko) dosiahli hodnotenie vyše 70 zo 100 bodov.

⁵⁹ Bodové hodnotenie pod 50 získala Malta (49), Slovensko (48), Chorvátsko (47), Rumunsko (45), Bulharsko (40) a Maďarsko (40).

⁶⁰ Bodové hodnotenie pod 50 získala Čierna Hora (46), Severné Macedónsko (40), Albánsko (39) a Srbsko (33).

⁶¹ Od zmluvných strán Dohovoru Organizácie Spojených národov proti korupcii sa vyžaduje, aby v súlade so základnými zásadami svojich právnych systémov vypracovali a vykonávali koordinované protikorupčné politiky, ktorými sa podporuje účasť spoločnosti a v ktorých sa prihliada na zásady právneho štátu, dobré riadenie vecí verejných a hospodárenie s verejným majetkom, integritu, transparentnosť a zodpovednosť, prípadne aby udržiavali účinnosť takýchto politík. Zmluvnými stranami sú všetky členské štáty a EÚ. Je potrebné poznamenať, že v smernici (EÚ) 2026/1021 o boji proti korupcii sa vyžaduje, aby členské štáty zaviedli národnú protikorupčnú stratégiu do 1. júna 2029 (článok 21).

⁶² V súčasnosti má 23 členských štátov špecializované protikorupčné stratégie alebo programy; takmer všetky ostatné členské štáty majú protikorupčné prvky vo svojich národných stratégiách a akčných plánoch.

V snahe posilniť boj proti korupcii realizovalo niekoľko členských štátov reformy v oblasti trestného práva. Vo [Švédsku](#) vláda navrhla ďalšie legislatívne reformy s cieľom posilniť rámec trestného súdnictva a zlepšiť zodpovednosť za korupciu v súlade s medzinárodnými odporúčaniami. V [Španielsku](#) sa v parlamente prerokúva revízia Trestného poriadku s cieľom zvýšiť účinnosť trestného konania. [Bulharsko](#) prijalo niekoľko legislatívnych zmien s cieľom vykonať medzinárodné odporúčania týkajúce sa podplácania zahraničných verejných činiteľov.

V niekoľkých krajinách pretrvávajú nedostatky. Na [Slovensku](#) bola síce reforma trestného práva v roku 2024 upravená tak, aby sa ním zabezpečovala ochrana finančných záujmov EÚ, a slovenská vláda sa v tomto smere aktívne angažovala, trestnoprávne a inštitucionálne reformy z roku 2024 stále vyvolávajú konkrétne obavy v oblasti boja proti korupcii a naďalej sa prejavujú predtým identifikované riziká. V [Severnom Macedónsku](#) boli prijaté zmeny Trestného zákona, ktoré v porovnaní s predchádzajúcim rámcom mali viacero nedostatkov, pričom sa pripravuje komplexná reforma.

Niekoľko členských štátov podniká kroky na posilnenie svojich protikorupčných inštitúcií. V [Belgicku](#) bol v parlamente predložený legislatívny návrh na vytvorenie novej sekcie s vyčlenenými zdrojmi v rámci federálnej prokuratúry na vyšetrovanie závažných finančných a hospodárskych trestných činov. Na [Cypre](#) bol Nezávislý úrad na boj proti korupcii posilnený prijatím nových právnych predpisov týkajúcich sa náboru zamestnancov. [Španielsko](#) začalo legislatívny proces zameraný na zriadenie Nezávislého úradu pre bezúhonnosť verejnosti ako ústredného orgánu na predchádzanie korupcii, dohľad nad ňou a jej stíhanie. V [Lotyšsku](#) boli rozšírené právomoci Úradu na predchádzanie korupcii a boj s korupciou s cieľom posilniť analýzu rizík. [Bulharsko](#) prijalo nový protikorupčný zákon, ktorým sa opätovne zriaďuje Protikorupčná komisia s väčšími zárukami jej politickej nezávislosti. V [Maďarsku](#) je cieľom nových právnych predpisov posilniť právomoci Úradu pre bezúhonnosť a zabezpečiť, aby mal prístup k údajom potrebným na vykonávanie svojej činnosti.

V záujme riešenia čoraz zložitejších prípadov korupcie musia byť orgány presadzovania práva, prokurátori a justícia dostatočne špecializovaní a mať dostatočné zdroje. V [Španielsku](#) boli vytvorené nové súdne a prokurátorské pozície s cieľom posilniť riešenie prípadov korupcie. Na [Malte](#) polícia a generálny prokurátor ďalej navýšili počty svojich zamestnancov, zatiaľ čo schopnosť Stálej komisie na boj proti korupcii účinne prispievať k vyšetrovaniu a stíhaniu prípadov korupcie zostáva obmedzená. V niektorých členských štátoch pretrvávajú určité problémy. V [Írsku](#) stále pretrvávajú problémy so zdrojmi na vyšetrovanie a stíhanie trestných činov korupcie. V [Rakúsku](#) sú oznamovacie povinnosti a nové pravidlá týkajúce sa zaistovania elektronických zariadení vnímané ako záťaž pre prokuratúru.

Úzka spolupráca medzi orgánmi presadzovania práva a ďalšími inštitúciami⁶³, ako aj prístup k informačným databázam a ich prepojenie sú kľúčové pre efektívny boj proti korupcii. V [Írsku](#) spolupráca medzi zodpovednými orgánmi funguje dobre. Vo [Fínsku](#) posilnili Národný vyšetrovací úrad, daňový úrad a Úrad pre hospodársku súťaž a ochranu spotrebiteľa svoju spoluprácu v oblasti predchádzania korupcii.

Spolupráca medzi vnútroštátnymi orgánmi a Európskou prokuratúrou je podľa správ v zúčastnených členských štátoch celkovo dobrá. Okrem toho je Európska prokuratúra teraz plne funkčná v [Poľsku](#) a vo [Švédsku](#) na účely vyšetrovania a stíhania trestných činov, ktoré majú vplyv na finančné záujmy Únie. [Maďarsko](#) 29. mája 2026 oznámilo svoj zámer

⁶³ Napríklad finančné spravodajské jednotky a daňové orgány, orgány v oblasti auditu, hospodárskej súťaže a iné správne orgány.

zúčastňovať sa na posilnenej spolupráci týkajúcej sa Európskej prokuratúry (EPPO) [a Komisia následne prijala rozhodnutie potvrdzujúce účasť Maďarska].

V [Írsku](#) obsahuje vládny program na rok 2025 záväzok pristúpiť k Európskej prokuratúre.

V [Albánsku](#) sa inštitucionálny rámec na predchádzanie korupcii zlepšil, koordinácia medzi inštitúciami zodpovednými za boj proti korupcii a presadzovanie práva je však naďalej nedostatočná. V [Čiernej Hore](#) sa zvýšila účinnosť a koordinácia orgánov presadzovania práva v oblasti boja proti korupcii. V [Srbsku](#) pretrvávajú obavy z prekážok a pokusov o neprípustné ovplyvňovanie na účinné fungovanie prokuratúry pre organizovanú trestnú činnosť.

Odstránenie prekážok vyšetrovania a stíhania trestných činov a zlepšenie výsledkov za veľkú korupciu

Účinné vyšetrovanie a stíhanie korupcie je nevyhnutné na zabezpečenie zodpovednosti a zachovanie dôvery verejnosti v právny štát. Podľa osobitného Eurobarometra o postojoch občanov ku korupcii si približne dve tretiny Európanov (69 %) myslia, že prípady veľkej korupcie sa nestíhajú dostatočne. Účinnému vyšetrovaniu a stíhaniu korupcie môžu brániť právne nedostatky, ako sú nejasné alebo zaťažujúce postupy na zrušenie imunity alebo krátke premlčacie lehoty. Tieto prekážky sú obzvlášť problematické v prípade zložitých prípadov korupcie, kde môžu viesť k oneskoreniam a oslabiť účinné presadzovanie práva.

Niekoľko členských štátov zintenzívnilo úsilie zamerané na zabezpečenie účinnejšieho vyšetrovania a stíhania trestných činov korupcie, a to aj vyčlenením dodatočných zdrojov. Vo [Francúzsku](#) sa posilňuje úsilie zamerané na stíhanie korupcie, a to aj pokiaľ ide o prípady veľkej korupcie, pričom vyšetrovacím orgánom boli pridelené dodatočné ľudské zdroje a zaviedli sa nové legislatívne nástroje. Počet zamestnancov v službách zameraných na boj proti korupcii sa v [Luxembursku](#) výrazne zvýšil. V [Chorvátsku](#) bolo revidovaných niekoľko zákonov vrátane zákona o Úrade na potlačanie korupcie a organizovanej trestnej činnosti a boli zavedené inštitucionálne zmeny s cieľom dosiahnuť väčšiu efektívnosť pri vyšetrovaní a stíhaní korupcie.

V ostatných členských štátoch existujú určité prekážky brániace účinnému vyšetrovaniu a stíhaniu korupcie, najmä pokiaľ ide o prípady veľkej korupcie. Na [Malte](#) boli začaté nové vyšetrovania a trestné stíhania a pokračujú snahy o posilnenie vyšetrovacích kapacít, pričom ešte stále treba dosiahnuť presvedčivé výsledky v podobe právoplatných rozsudkov v prípadoch korupcie. V [Rumunsku](#) sa naďalej darí stíhať malú aj veľkú korupciu, zatiaľ čo súdy na nižšej úrovni na základe rozhodnutí Najvyššieho kasačného a súdneho dvora týkajúcich sa premlčacej lehoty naďalej uzatvárajú prípady korupcie a zrušujú rozsudky, a to aj v prípadoch veľkej korupcie. [Bulharsko](#) a [Maďarsko](#) ešte musia preukázať solídne výsledky v oblasti vyšetrovaní, trestných stíhaní a právoplatných odsúdení v prípadoch veľkej korupcie. Na [Slovensku](#) sa schopnosť odhaľovať, vyšetrovať a stíhať veľkú korupciu ďalej zhoršila, pričom počet odhalených a stíhaných prípadov korupcie zaznamenal prudký pokles.

V [Albánsku](#) Špeciálna protikorupčná štruktúra naďalej dosahuje pozitívne výsledky v boji proti veľkej korupcii a dosahuje presvedčivé výsledky v oblasti vyšetrovaní, trestných stíhaní a odsúdení. V [Severnom Macedónsku](#) napriek nedávnemu úsiliu o vyšetrovanie a trestné stíhanie korupcie naďalej bránia rozvoju presvedčivej bilancie výsledkov v prípadoch veľkej korupcie prietahy v súdnych konaniach, zriedkavé právoplatné odsúdenia a obmedzené zdroje. V [Čiernej Hore](#) sa zvýšil počet konečných rozhodnutí a odsúdení v prípadoch veľkej korupcie. V [Srbsku](#) je naďalej problematické preukázať spoľahlivé výsledky, pokiaľ ide o vyšetrovania, podania obžaloby a právoplatné odsúdenia v prípadoch veľkej korupcie.

Boj proti korupcii ako faktor podporujúci organizovaný zločin

Páchatelia organizovanej trestnej činnosti využívajú korupciu na dosiahnutie svojich cieľov, čím oslabujú verejné aj súkromné inštitúcie. Boj proti rizikám, ktoré predstavuje prenikanie organizovanej trestnej činnosti do verejného sektora alebo jeho neprimeraný vplyv naň, zostáva pre viaceré členské štáty kľúčovou prioritou. Vo [Švédsku](#) viedla rastúca hrozba organizovanej trestnej činnosti, ktorá prostredníctvom korupčných praktík preniká do verejných služieb, k prijatiu viacerých opatrení vrátane nových povinností pre obce a regióny chrániť politikov pred hrozbami a násilím. V [Holandsku](#) zostáva boj proti korupcii spojenej s organizovanou trestnou činnosťou dôležitou prioritou, pričom v marci 2026 bolo zverejnené vnútroštátne posúdenie rizík korupcie súvisiacich s podvratnou organizovanou trestnou činnosťou. Vo [Francúzsku](#) sa vykonáva zákon, ktorým sa zavádza viacero opatrení zameraných na posilnenie boja proti korupcii v súvislosti s organizovanou trestnou činnosťou.

Posilnenie rámca prevencie korupcie a integrity

Základom predchádzania korupcii sú silné inštitúcie, ktoré fungujú na princípoch bezúhonnosti, transparentnosti a zodpovednosti. V tejto súvislosti je pre boj proti korupcii kľúčové posilňovanie transparentnosti, etiky a bezúhonnosti v subjektoch verejného sektora spolu s cieľovými opatreniami zameranými na konflikt záujmov, lobizmus a jav otáčavých dverí.

- Predchádzanie konfliktu záujmov

Konflikt záujmov vzniká vtedy, keď má verejný činiteľ súkromný alebo profesijný záujem, ktorý môže zasahovať do nestranného a objektívneho plnenia jeho povinností. Na predchádzanie takýmto situáciám má väčšina členských štátov zavedené opatrenia týkajúce sa celého radu volených a menovaných verejných činiteľov. V niektorých členských štátoch bol rámec integrity doplnený kódexmi správania⁶⁴ a opatreniami na predchádzanie konfliktu záujmov. Na [Cypre](#) sa pripravuje komplexná stratégia zameraná na bezúhonnosť osôb poverených najvyššími výkonnými funkciami. Na [Slovensku](#) bol v auguste 2025 prijatý Kódex správania sa osôb vo vysokých výkonných funkciách. V [Španielsku](#) bol vypracovaný právny predpis na posilnenie Rady pre transparentnosť a dobrú správu vecí verejných a na zavedenie komplexného systému predchádzania konfliktu záujmov vo verejnom sektore. V [Bulharsku](#) boli prijaté ďalšie opatrenia na posilnenie integrity polície a justície vrátane revidovaných etických kódexov. Pokiaľ ide o krajiny zapojené do procesu rozširovania, v [Albánsku](#) bol revidovaný právny predpis o konflikte záujmov s cieľom zosúladiť ho s európskymi normami a *acquis* EÚ.

Medzitým však v niektorých členských štátoch pretrvávajú nedostatky, keďže pravidlá v oblasti konfliktu záujmov sú neúplné alebo reformy viaznu. V [Česku](#) neboli po tom, ako Ústavný súd z procesných dôvodov vyhlásil novelu zákona o konflikte záujmov za protiústavnú, podniknuté žiadne kroky na opätovné začatie revízie tohto zákona. Na [Malte](#) sú zavedené opatrenia na predchádzanie konfliktu záujmov vo verejnej správe a na ich riešenie, zainteresované strany sa však domnievajú, že v nich chýbajú dostatočné overovacie mechanizmy. V [Írsku](#) stále nebol dokončený návrh zákona o etickej reforme. V [Taliansku](#) stále nebol schválený návrh zákona o konflikte záujmov.

- Lobizmus a jav otáčavých dverí

Lobizmus môže zohrávať legitímnu úlohu pri tvorbe politik tým, že prispieva odbornými poznatkami a rôznymi perspektívami do procesu verejného rozhodovania. S cieľom zabezpečiť zodpovednosť, podporiť inkluzívne rozhodovanie a zabrániť neprípustnému alebo

⁶⁴ Pozri odporúčanie Rady Európy Rec(2000)10 o etickom kódexe verejných činiteľov.

skrytému ovplyvňovaniu je potrebné, aby tento proces sprevádzali silné záruky transparentnosti a bezúhonnosti⁶⁵.

Vývoj v týchto oblastiach pokračoval, keďže niektoré členské štáty revidovali svoje pravidlá týkajúce sa transparentnosti lobizmu, zriadili alebo rozšírili registre transparentnosti a pripravujú nové právne predpisy. V [Česku](#) podľa plánu prebieha vykonávanie právnych predpisov o lobizme, ktoré nadobudli účinnosť v júli 2025 a zahŕňajú register transparentnosti. V [Luxembursku](#) sa v septembri 2025 začali uplatňovať pravidlá týkajúce sa lobizmu, ktorými sa rozširuje povinnosť registrovať stretnutia aj na poslancov parlamentu. V [Portugalsku](#) bol prijatý nový zákon o lobizme, register lobistov však stále vytvorený nie je. Vo [Švédsku](#) bol prijatý zákon, ktorým sa lobistom ukladá povinnosť registrovať sa a zverejňovať svoje kontakty s politickými činiteľmi. V [Rumunsku](#) boli zavedené nové pravidlá týkajúce sa lobizmu pre poslancov parlamentu.

V niektorých členských štátoch sa neexistencia komplexných pravidiel týkajúcich sa lobizmu alebo nedostatky pri presadzovaní existujúcich pravidiel považujú za kľúčovú oblasť, v ktorej je potrebné dosiahnuť zlepšenie. Vo [Francúzsku](#) sa požiadavky na zverejňovanie informácií naďalej vzťahujú len na lobistov, a nie na úradníkov na najvyššej úrovni výkonnej moci. V [Poľsku](#), [Rakúsku](#), [Belgicku](#), [Dánsku](#) a na [Malte](#) neboli prijaté žiadne ďalšie kroky na sprísnenie pravidiel lobizmu. V [Španielsku](#) je návrh zákona o regulácii lobizmu stále v parlamente a čaká na schválenie. V [Chorvátsku](#) boli navýšené zdroje na dohľad nad lobizmom, pretrvávajú však určité výzvy vrátane výziev týkajúcich sa informácií v registri lobistov. Hoci v [Grécku](#) sa vykonávajú opatrenia a činnosti na zvyšovanie informovanosti, nezavedli sa žiadne legislatívne zmeny vedúce k vymedzeniu lobistov a počet registrovaných lobistov zostáva nízky. Na [Cypre](#) sa posilňuje dohľad nad dodržiavaním zákona o lobizme. Hoci už boli podniknuté prvé kroky na prípravu návrhu zákona, lobizmus na [Slovensku](#) zostáva neregulovaný.

Pravidlá, ktorými sa upravuje jav otáčavých dverí medzi funkciami vo verejnom a v súkromnom sektore zostávajú kľúčovou oblasťou záujmu. Viaceré členské štáty zvažujú zavedenie prísnejších obmedzení po skončení výkonu funkcie a predĺženie období, počas ktorých bývalí funkcionári nesmú vykonávať určité činnosti, s cieľom posilniť presadzovanie pravidiel a znížiť riziko konfliktu záujmov. V [Holandsku](#) nadobudli účinnosť a uplatňujú sa revidované pravidlá týkajúce sa javu otáčavých dverí pre ministrov a štátnych tajomníkov. Na [Cypre](#) sa pripravujú iniciatívy na rozšírenie kategórií osôb, ktoré podliehajú dohľadu po ukončení výkonu funkcie. V [Rumunsku](#) bol prijatý nový zákon o jave otáčavých dverí, ktorý obsahuje obmedzenia platné pred nástupom do funkcie aj po jej skončení pre širokú škálu verejných činiteľov, a vykonáva sa nový profesijný etický kódex pre vládu. V ďalších členských štátoch diskusie nepokročili. V [Česku](#) pokračujú technické práce na novej budúcej revízii pravidiel týkajúcich sa javu otáčavých dverí. Vo [Švédsku](#) nebol predložený žiadny návrh na zmenu pravidiel týkajúcich sa javu otáčavých dverí a v [Dánsku](#) neexistujú žiadne plány na zavedenie pravidiel týkajúcich sa javu otáčavých dverí pre ministrov.

- Zverejňovanie majetku a záujmov

Majetkovými priznaniami a vyhláseniami o záujmoch verejných činiteľov sa zvyšuje transparentnosť a zodpovednosť a prispieva to k podpore bezúhonnosti a predchádzaniu korupcii. Účinné systémy zverejňovania a overovania môže uľahčiť odhaľovanie konfliktu

⁶⁵ V decembri 2023 Komisia navrhla smernicu o zastupovaní záujmov vykonávanom v mene tretích krajín s cieľom stanoviť vysoké normy transparentnosti a zodpovednosti na vnútornom trhu pre činnosti zastupovania záujmov vrátane lobizmu v mene vlád tretích krajín a uľahčiť poskytovanie takýchto činností vo všetkých členských štátoch (C/2023/8626).

záujmov, nezlučiteľnosti a korupcie. Medzi členskými štátmi sú však rozdiely, pokiaľ ide o rozsah, transparentnosť, dostupnosť, overovanie a presadzovanie takýchto zverejnení.

V niektorých členských štátoch dochádza k pozitívnemu vývoju. [Holandsko](#) vydalo aktualizované usmernenia k režimu majetkových priznaní a priznaní záujmov ministrov a štátnych tajomníkov. V [Chorvátsku](#) a [Grécku](#) boli prijaté opatrenia na digitalizáciu systémov podávania majetkových priznaní.

V ďalších členských štátoch pretrvávajú nedostatky. V [Španielsku](#) ešte nebola vykonaná reforma rokovacieho poriadku parlamentu zameraná na sprísnenie sankcií za nepredloženie majetkových priznaní alebo za poskytnutie nepravdivých či neúplných informácií. V [Poľsku](#) sa väčšina majetkových priznaní vládných úradníkov a poslancov parlamentu stále vyplňa ručne a v rôznych formátoch, pričom vláda oznámila, že to teraz bude riešiť ako prioritu, vrátane vytvorenia štandardizovaného online systému. Na [Malte](#) stále prebieha reforma systému podávania majetkových priznaní a vyhlásení o záujmoch poslancov parlamentu a ministrov. Hoci je orgán pre transparentnosť v [Portugalsku](#) plne funkčný a bol posilnený, po nedávnych voľbách čelí oneskoreniam pri overovaní majetkových priznaní v dôsledku prudkého nárastu počtu predložených priznaní. V [Rumunsku](#) sa v súčasnosti prerokúva rozsiahly legislatívny návrh týkajúci sa majetkových priznaní, ktorý predložila Národná agentúra pre bezúhonnosť. V [Srbsku](#) naďalej pretrvávajú nedostatky v oblasti overovania a presadzovania povinnosti podávať majetkové priznania a v oblasti konfliktu záujmov.

- Ochrana oznamovateľov a nahlasovanie korupcie

Oznamovatelia zohrávajú kľúčovú úlohu pri odhaľovaní korupcie a iných protiprávných konaní, ktoré by inak mohli zostať skryté. Je preto dôležité zabezpečiť, aby mohli informácie oznamovať bezpečne a bez obáv z odvetných opatrení. Všetky členské štáty transponovali základné ustanovenia smernice EÚ o ochrane oznamovateľov a väčšina z nich rozšírila túto ochranu nad rámec právnych predpisov EÚ tak, aby zahŕňala aj ďalšie oblasti. V niektorých členských štátoch sú však naďalej prítomné nedostatky, pokiaľ ide o rozsah pôsobnosti, podmienky ochrany a ochranu pred odvetnými opatreniami⁶⁶. V smernici o boji proti korupcii sa vyžaduje, aby sa ochrana oznamovateľov vzťahovala na osoby, ktoré oznamujú trestné činy korupcie.

Oznamovatelia vo viacerých členských štátoch čoraz častejšie využívajú dostupné kanály nahlasovania, čo svedčí o tom, že nahlasovanie možno podporiť účinným systémom ochrany. Mnohé členské štáty zároveň prijímajú opatrenia na zvyšovanie povedomia a upravujú predpisy s cieľom posilniť príslušný rámec v potrebných prípadoch. V [Dánsku](#), [Litve](#) a [Slovinsku](#) počet oznámení protispoločenskej činnosti naďalej stúpa a orgány uvádzajú, že vykonávanie pravidiel týkajúcich sa oznamovania protispoločenskej činnosti je na dobrej ceste. V [Rumunsku](#) sa vyvíja IT systém na prijímanie a správu oznámení od oznamovateľov s cieľom zvýšiť efektívnosť a zlepšiť komunikačný proces. V [Španielsku](#) začal pôsobiť nezávislý orgán poverený ochranou oznamovateľov. V [Írsku](#) sa v roku 2026 začne zákonná revízia zákona o ochrane oznamovateľov, v rámci ktorej sa uskutoční verejná konzultácia s cieľom zhromaždiť dôkazy o skúsenostiach oznamovateľov.

V praxi však pri oznamovaní prípadov korupcie naďalej pretrvávajú prekážky. Podľa osobitného prieskumu Eurobarometra o postoji občanov ku korupcii si 31 % Európanov myslí, že tí, ktorí nahlasujú prípad korupcie, nie sú chránení pred odvetnými opatreniami, a 29 % Európanov sa domnieva, že prípady korupcie sa nenahlasujú, pretože nahlasovanie by nevedlo k následným krokom a potrestaniu. S cieľom prekonať neochotu členské štáty zavádzajú nástroje na zvyšovanie povedomia a poskytovanie usmernení. Napríklad v [Rumunsku](#) sa pre

⁶⁶ Pozri správu Komisie o vykonávaní a uplatňovaní smernice (EÚ) 2019/1937 z 3. júla 2024.

verejné a súkromné subjekty uskutočnila odborná príprava zameraná na vnútorné aj vonkajšie kanály nahlasovania.

- *Financovanie politických strán a politických kampaní*

Transparentnosť financovania politických strán je nevyhnutná na ochranu integrity demokratických procesov, predchádzanie neprípustnému ovplyvňovaniu a zabezpečenie demokratickej zodpovednosti⁶⁷.

Niekoľko členských štátov prijalo reformy na zvýšenie transparentnosti a dohľadu alebo ich zvažuje. V [Estónsku](#) nadobudla platnosť reforma rámca financovania politických strán. Vo [Švédsku](#) sa vďaka nedávno prijatým právnym predpisom sprísňujú pravidlá financovania politických strán a zosúladujú sa s medzinárodnými štandardmi a odporúčaniami. V [Rakúsku](#) prispela nová právomoc Dvora audítorov pri audite účtovných závierok politických strán k zvýšeniu transparentnosti a zodpovednosti v oblasti financovania politických strán. Hoci širšia reforma pravidiel upravujúcich súkromné financovanie politických strán v [Dánsku](#) ešte nie je dokončená, boli prijaté nové pravidlá, ktorými sa politickým stranám zakazuje prijímať dary zo zahraničia. V [Luxembursku](#) boli prijaté nové pravidlá na posilnenie kontroly nad využívaním finančných prostriedkov politickými skupinami a nezávislými poslancami parlamentu.

V [Albánsku](#) bol zriadený osobitný parlamentný výbor, ktorý sa bude zaoberať volebnou reformou vrátane revízie právneho rámca týkajúceho sa financovania politických strán. V [Čiernej Hore](#) stále nie je právny rámec upravujúci financovanie politických strán zosúladený s odporúčaniami OBSE/ODIHR a skupiny GRECO zameranými na zvýšenie transparentnosti a kontroly výdavkov politických strán. V [Severnom Macedónsku](#) je účinný dohľad nad volebnými kampaňami a financovaním politických strán naďalej ovplyvňovaný nedostatočnou legislatívou a nedostatkom zdrojov.

Boj proti korupcii vo vysokorizikových oblastiach

Hoci korupcia môže ovplyvňovať všetky oblasti verejného života, niektoré sektory sú jej obzvlášť vystavené vzhľadom na rozsah verejných výdavkov, zložitosť rozhodovacieho procesu alebo diskrečné právomoci, ktoré sú s nimi spojené. Verejné obstarávanie, zdravotníctvo, energetika, životné prostredie, územné plánovanie a stavebníctvo naďalej patria medzi oblasti, ktoré sú riziku korupcie vystavené najviac. Zvýšená ostražitosť je potrebná aj v oblastiach s rýchlo rastúcimi verejnými výdavkami alebo v prípade zrýchlených postupov, ako sú napríklad obstarávania v oblasti obrany. Komisia uverejnila [štúdiu](#) o vysokorizikových oblastiach korupcie.

Členské štáty prijímajú opatrenia na zníženie rizík korupcie v oblastiach s vysokým rizikom vrátane verejného obstarávania. V [Taliansku](#) národný protikorupčný orgán spustil digitálny portál na zvýšenie transparentnosti postupov verejného obstarávania, ktoré zostáva vysokorizikovou oblasťou. V [Bulharsku](#) s cieľom zvýšiť transparentnosť verejného obstarávania ministerstvo financií spustilo databázu zahŕňajúcu takmer 7 000 aktívnych verejných súťaží v celkovej hodnote viac ako 30 miliárd EUR. Vo [Fínsku](#) boli vo februári 2026 parlamentu predložené zmeny zákona o verejnom obstarávaní, ktorými sa stanovujú nové dôvody na vylúčenie a zlepšuje dohľad a transparentnosť. Členské štáty zaviedli zmierňujúce opatrenia aj v iných rizikových oblastiach, napríklad v [Chorvátsku](#) prostredníctvom nového zákona o zahraničných investíciách, ktorým sa nariaďujú kontroly bezúhonnosti a odsúdenia za korupciu investorov v odvetviach, ktoré sa považujú za kritické.

⁶⁷ Pozri aj odporúčanie (EÚ) z 12. decembra 2023 týkajúce sa inkluzívnych a odolných volebných procesov v Únii a posilnenia európskeho charakteru a účinného priebehu volieb do Európskeho parlamentu.

V [Čiernej Hore](#) sa opatrenia na riešenie rizikových oblastí vo verejnom obstarávaní posilnili zavedením nástrojov elektronického obstarávania, zatiaľ čo monitorovanie opatrení na riešenie korupcie vo vysokorizikových oblastiach brzdí nedostatok relevantných údajov. V [Srbsku](#) sa naďalej vo veľkej miere využívali výnimky zo zákona o verejnom obstarávaní, čím sa obchádzalo jeho uplatňovanie, pričom mechanizmy dohľadu sú nedostatočné.

3.3. *Pluralita a sloboda médií*

Sloboda a pluralita médií sú základnými aspektmi právneho štátu, keďže nezávislé médiá pomáhajú vyvodzovať zodpovednosť voči držiteľom moci a zabezpečujú voľný tok informácií a názorov. Politickým alebo štátnym tlakom sa môže táto sloboda oslabiť a prístup k informáciám môže byť obmedzený. Útoky na novinárov a beztrestnosť za takéto trestné činy sú často sprevádzané všeobecným oslabovaním štandardov právneho štátu. Z tohto hľadiska sú dôležitými míľnikmi nadobudnutie účinnosti európskeho aktu o slobode médií a vykonávanie právnych predpisov týkajúcich sa zneužívajúcich žalôb, keďže sa nimi poskytujú posilnené záruky nezávislosti médií a ochrana pred zneužívaním súdnych konaní. Organizácie zaoberajúce sa slobodou médií vyjadrili rastúce obavy o stav slobody médií, hoci celková situácia v EÚ zostáva vo všeobecnosti pozitívna⁶⁸.

Monitorovanie rizík pre slobodu a pluralitu médií

Monitorovanie plurality médií 2026⁶⁹ poukazuje na pretrvávajúce, ako aj relatívne nové riziká pre pluralitu médií v celej EÚ, najmä v dôsledku koncentrácie vlastníctva médií, rastúceho podielu digitálnych sprostredkovateľov na trhu a postupne sa prehĺbujúcich zmien v redakčnej činnosti médií v ére umelej inteligencie. Uvedeným nástrojom sa zistilo, že redakčná nezávislosť je v niektorých krajinách naďalej krehká, pričom mediálny sektor naďalej čelí ekonomickým ťažkostiam, ktoré sa prejavujú klesajúcim počtom novinárov, zlými pracovnými podmienkami v niektorých krajinách a slabými obchodnými modelmi napriek snahám o inovácie. V niekoľkých krajinách sa verejnoprávne médiá naďalej stretávajú s politickým zasahovaním do menovania vedúcich pracovníkov a do financovania.

Posilnenie nezávislého fungovania orgánov na reguláciu médií

Nezávislé národné orgány na reguláciu médií sú nevyhnutné na ochranu plurality médií a musia konať nestranne a transparentne. Všetky členské štáty majú právne predpisy, ktorými sa stanovujú ich právomoci a záruky nezávislosti. V [smernici o audiovizuálnych mediálnych službách](#) a akte o slobode médií sa vyžaduje, aby regulačné orgány boli nezávislé od vlády, nestranné, transparentné a zodpovedné, mali primerané zdroje, jasné postupy vymenúvania a odvolávania a účinné mechanizmy odvolania.

Úlohy, právomoci a zdroje viacerých vnútroštátnych regulačných orgánov pre médiá sa rozšírili alebo sa rozširujú a rozširujú, a to aj vzhľadom na dodržiavanie európskeho aktu o slobode médií a [aktu EÚ o digitálnych službách](#). Po vydaní Správy o právnom štáte 2025 na [Cypre](#) sa v [Dánsku](#), [Taliansku](#), [Švédsku](#) a [Portugalsku](#) zdroje regulačných orgánov zvýšili, ich finančná situácia sa stabilizovala alebo sa posilnila ich finančná autonómia. V [Írsku](#), [Lotyšsku](#) a [Grécku](#) sa im zvýšil počet zamestnancov. Regulačným orgánom udelili nové úlohy v oblasti monitorovania a dohľadu v [Dánsku](#), [Chorvátsku](#), [Írsku](#), [Litve](#), [Nemecku](#), [Grécku](#), [Fínsku](#), [Francúzsku](#), [Švédsku](#), [Belgicku](#), [Rakúsku](#) a na [Malte](#). V júni [Maďarsko](#) zaviedlo reformu, ktorá

⁶⁸ Hoci svetový index slobody tlače organizácie Reportéri bez hraníc zaznamenal najnižšie priemerné globálne skóre od svojho vzniku, región Európskej únie a Balkánu si naďalej udržiava prvé miesto na svete a osem členských štátov EÚ obsadilo osem z desiatich najvyšších priečok v tomto indexe. Pozri aj správu *Europe Press Freedom Report – On the Tipping Point: Press Freedom 2025* (Správa o slobode tlače v Európe – Na prahu zmeny: Sloboda tlače v roku 2025).

⁶⁹ Realizované Centrom pre pluralitu a slobodu médií.

má vplyv na rôzne aspekty úlohy regulačného orgánu v oblasti riadenia, financovania a dohľadu. Reformy stále prebiehajú alebo sa pripravujú v [Španielsku](#), [Luxembursku](#), [Poľsku](#) a [Česku](#). Hoci sa na [Slovensku](#) prijatými zmenami zákona o mediálnych službách rozšírili právomoci národného regulačného orgánu pre médiá, vznikli obavy v súvislosti s vplyvom niektorých nových prebiehajúcich zmien na nezávislosť regulačného orgánu.

V [Severnom Macedónsku](#) boli vymenovaní noví členovia Rady Agentúry pre audiovizuálne mediálne služby, no pretrvávajú obavy týkajúce sa finančnej nezávislosti agentúry.

Zvýšenie transparentnosti vlastníctva médií

Verejná dostupnosť informácií o vlastníckej štruktúre médií umožňuje používateľom vytvárať si informované názory na informácie, ktoré prijímajú, najmä ak vlastníctvo znamená kontrolu nad redakčnou politikou a rozhodovacím procesom alebo významný vplyv na ne.

Vo Francúzsku sa očakáva prijatie vykonávacích predpisov v súvislosti s predbežnou národnou databázou vlastníctva médií, ktorú zriadil regulačný orgán. Na Malte sa v novoprijatých právnych predpisoch poveril regulačný orgán vytvorením a udržiavaním databázy vlastníctva médií. V [Slovinsku](#) sa v nedávnych právnych predpisoch stanovuje vytvorenie novej databázy vlastníctva. Reformy stále prebiehajú alebo sa pripravujú na schválenie v [Bulharsku](#), na [Cypre](#), v [Írsku](#), [Litve](#), [Španielsku](#) a [Portugalsku](#). Kým sa neprijmú návrhy právnych predpisov v [Česku](#), pretrvávajú tam značné výzvy týkajúce sa transparentnosti vlastníctva médií.

V [Čiernej Hore](#) sa zlepšila transparentnosť vlastníctva médií, zároveň však vzrástli obavy o vplyv médií vlastnených spoločnosťami so sídlom v Srbsku. V [Srbsku](#) vyvoláva v situácii ďalšej koncentrácie mediálneho trhu vážne obavy politický a hospodársky vplyv na médiá vrátane redakčnej politiky.

Ochrana médií pred politickým tlakom a neprípustným ovplyvňovaním

Nezávislosť médií môže byť ohrozená viacerými spôsobmi, okrem iného aj neprípustným politickým ovplyvňovaním a tlakom. Na takéto situácie sa vzťahuje európsky akt o slobode médií, ktorým sa stanovuje rámec na ochranu redakčnej nezávislosti, obmedzenie nadmerného politického zasahovania a vytvorenie transparentného rámca pre prideľovanie štátnych prostriedkov médiám. Dvoma základnými prvkami tohto rámca sú záruky proti politizácii verejnoprávnych médií a transparentné pravidlá prideľovania štátnej reklamy.

Zabezpečenie transparentnej a spravodlivej štátnej reklamy

Štátna reklama zahŕňa každé použitie rozpočtu orgánmi verejnej moci alebo verejnými subjektmi na všetkých úrovniach na účely reklamy a kampaní. Ak sa s týmito zdrojmi nakladá netransparentne alebo nespravodlivo, môžu sa stať prostriedkom na vyvíjanie politického vplyvu. V európskom akte o slobode médií sa táto otázka rieši stanovením požiadaviek na kritériá a postupy prideľovania a nariaďuje sa, aby orgány verejnej moci každoročne zverejňovali sumy vyplatené poskytovateľom mediálnych služieb⁷⁰.

Po uverejnení správy v roku 2025 boli prijaté právne predpisy osobitne zamerané na štátnu reklamu v [Chorvátsku](#), na [Slovensku](#), v [Grécku](#), na [Malte](#), v [Lotyšsku](#) a [Slovinsku](#). Návrhy právnych predpisov, ktoré majú túto oblasť upraviť, sa pripravujú v [Bulharsku](#), na [Cypre](#), v [Írsku](#), [Španielsku](#), [Česku](#) a [Portugalsku](#). V [Maďarsku](#) sa otázka transparentnosti a spravodlivosti pri distribúcii štátnej reklamy médiám zatiaľ neriešila. V [Rumunsku](#) zostávajú určité

⁷⁰ Európsky akt o slobode médií a nariadenie 2024/900 o politickej reklame sa uplatňujú súbežne. Nariadením o politickej reklame sa zvyšuje transparentnosť politickej reklamy a posilňujú sa práva na ochranu údajov v prípadoch, keď je politická reklama spadajúca do pôsobnosti uvedeného nariadenia cielená alebo zobrazovaná, a to aj štátnymi orgánmi.

problematické postupy týkajúce sa financovania súkromných médií politickými stranami a štátnymi orgánmi.

V [Severnom Macedónsku](#) prebieha úsilie o modernizáciu verejnoprávneho vysielania, hoci v dôsledku obmedzenej administratívnej autonómie a neoprávneného financovania pretrvávajú problémy. V [Albánsku](#) pretrvávajú nedostatky v oblasti spravodlivého pridelovania štátnej reklamy a iných štátnych zdrojov.

Ochrana nezávislého fungovania verejnoprávnych médií

Každý členský štát je zodpovedný za financovanie svojich verejnoprávnych médií pri plnom dodržiavaní pravidiel EÚ v oblasti obchodu a hospodárskej súťaže⁷¹. Pri optimálnom fungovaní poskytovateľa verejnoprávnych médií zabezpečujú, aby mali občania a podniky prístup k pestrej ponuke obsahu vrátane kvalitných informácií. V dôsledku toho sa európskym aktom o slobode médií stanovuje súbor záruk pre nezávislé fungovanie poskytovateľov verejnoprávnych médií, a to konkrétne primerané, udržateľné a predvídateľné finančné zdroje a transparentnosť pri menovaní a odvolávaní vedenia.

V mnohých krajinách boli prijaté alebo zavedené rôzne a rozmanité reformy zamerané na posilnenie nezávislosti národného verejnoprávneho vysielania. To je prípad [Švédska](#) a [Fínska](#). [Dánsko](#) zaviedlo nový model vymenúvania rady verejnoprávneho rozhlasu. [Nemecko](#) a [Grécko](#) prijali reformy zamerané na modernizáciu štruktúry verejnoprávnych vysielateľov. [Malta](#) zaviedla nové záruky v súvislosti s vymenovaním výkonného riaditeľa verejnoprávneho vysielateľa.

Reformy riadenia verejných vysielateľov stále prebiehajú alebo sa pripravujú v [Bulharsku](#), [Chorvátsku](#), [Írsku](#), [Taliansku](#), [Slovinsku](#), [Estónsku](#), [Francúzsku](#), [Poľsku](#), [Holandsku](#), [Portugalsku](#) a na [Cypre](#). V júni [Maďarsko](#) prijalo rozsiahlu reformu. Obavy u zainteresovaných strán pretrvávajú na [Slovensku](#), a to v súvislosti so zákonom z júla 2024, ktorým bol zrušený verejný vysielateľ a zriadený nový, ako aj v [Čechách](#) a [Litve](#), kde sa navrhuje znovu otvoriť úpravu riadenia a financovania verejnoprávnych médií. V [Rumunsku](#) sa podnikli prvé kroky v súvislosti s reformou na posilnenie nezávislého riadenia a redakčnej nezávislosti verejnoprávnych médií.

Medzi krajinami zapojenými do procesu rozširovania pretrvávajú obavy týkajúce sa nezávislosti alebo redakčnej autonómie verejnoprávneho vysielateľa v [Srbsku](#) a [Albánsku](#).

Zabezpečenie prístupu k informáciám

Právo na prístup k informáciám od orgánov verejnej moci umožňuje novinárom vykonávať investigatívnu prácu. Je takisto dôležitým nástrojom transparentnosti a zodpovednosti pre občiansku spoločnosť a občanov. Legislatívne reformy prijali v [Litve](#) a nadobudli účinnosť v [Rakúsku](#) a [Estónsku](#), zatiaľ čo v [Grécku](#) vyvolali reformy, ktorými sa zaviedli nové podmienky žiadostí o prístup k dokumentom, u zainteresovaných strán obavy. Režim prístupu k dokumentom sa reviduje vo [Fínsku](#), v [Dánsku](#), [Luxembursku](#) a [Holandsku](#).

V [Čiernej Hore](#), boli v decembri 2025 prijaté novely zákona o slobodnom prístupe k informáciám, ale presadzovanie ešte zaostáva.

Zlepšenie bezpečnosti a ochrany novinárov a riešenie právnych vyhrážok a zneužívajúcich súdnych konaní proti verejnej účasti

Zastrašovanie a nátlak narúšajú prostredie, v ktorom novinári pracujú, a zabezpečenie ich ochrany a bezpečnosti je nevyhnutné pre zachovanie slobody médií a slobodného

⁷¹ Protokol 29 k zmluvám o systéme verejnoprávneho vysielania v členských štátoch.

a pluralitného mediálneho prostredia. S cieľom zvýšiť bezpečnosť novinárov prijalo viacero členských štátov a krajín zapojených do procesu rozširovania osobitné akčné plány a podniklo kroky na vytvorenie špecializovaných podporných štruktúr⁷². Napríklad [Dánsko](#), [Chorvátsko](#) a [Litva](#) prijali akčné plány zatiaľ čo [Luxembursko](#) a [Portugalsko](#) prijali opatrenia podľa predtým prijatých akčných plánov.

[Nemecko](#) a [Grécko](#) zvýšili kapacitu alebo zaviedli programy odbornej prípravy v oblasti presadzovania práva. [Bulharsko](#) prijalo usmernenia na riešenie prípadov online obťažovania zameraného na novinárov. V [Taliansku](#) boli predložené pozmeňujúce návrhy s cieľom zaviesť osobitné priťažujúce okolnosti pre trestné činy proti novinárskemu povolaniu. Na [Malte](#) a na [Slovensku](#) stále prebiehajú reformy na zlepšenie ochrany novinárov.

Strategické žaloby proti verejnej účasti (SLAPP) predstavujú osobitnú formu obťažovania, ktorej cieľom je vyvolať odstrašujúci účinok na slobodu médií a slobodu prejavu. Po vydaní správy v roku 2025 pomohli požiadavky stanovené v príslušnom odporúčaní Komisie v súvislosti so žalobami SLAPP stimulovať ďalšie legislatívne kroky na vnútroštátnej úrovni, a to v [Belgicku](#), na [Cypre](#), v [Estónsku](#), [Litve](#), [Lotyšsku](#), [Fínsku](#), [Francúzsku](#), [Poľsku](#), [Švédsku](#) a [Slovinsku](#). V niekoľkých ďalších členských štátoch sa právne predpisy nachádzajú v rôznych fázach prípravy.

V [Albánsku](#) pokračovali prípady verbálnych a fyzických hrozieb, očierňujúcej kampane a používania strategických žalôb proti verejnej účasti vo vzťahu k novinárom. V [Čiernej Hore](#) sa orgány naďalej usilujú uplatňovať politiku nulovej tolerancie voči násiliu páchanému na novinároch, k ojedinelým prípadom útokov však dochádza. V [Srbsku](#) sa bezpečnosť novinárov ďalej zhoršila, pričom sa zvýšil počet prípadov fyzických útokov, hrozieb, zastrašovania a nenávistných prejavov.

3.4. *Ďalšie inštitucionálne otázky spojené so systémom brzd a protiváh*

Základným kameňom právneho štátu je spoľahlivý systém brzd a protiváh. Tým, že musia verejné orgány naďalej podliehať účinnému dohľadu a zodpovednosti, sa prispieva k predchádzaniu koncentrácii moci, chránia sa základné práva a posilňuje sa demokratická odolnosť.

Ústavné reformy a diskusie ovplyvňujúce inštitucionálne systémy brzd a protiváh

V niektorých členských štátoch prebiehajú kroky na posilnenie ústavného systému brzd a protiváh. V [Holandsku](#) vláda oznámila návrhy, ktoré sudcom umožnia preskúmať zákony z hľadiska „klasických“ základných práv zakotvených v ústave. Vo [Švédsku](#) napreduje práca na legislatívnych zmenách ústavy, ktorej cieľom je poskytnúť rámec na lepšie riešenie vážnych kríz.

Aj keď členský štát vykonáva svoju vnútroštátnu právomoc meniť svoju ústavu, nemôže obchádzať potrebu dodržiavať základné zásady práva Únie. Na [Slovensku](#) vyvolávajú určité zmeny ústavy prijaté v septembri 2025 obavy v súvislosti so zásadou prednosti práva EÚ⁷³.

Inkluzívnosť, kvalita a transparentnosť procesu tvorby práva

V právnom štáte je potrebné, aby zákony boli prijímané prostredníctvom transparentného, zodpovedného, demokratického a pluralitného procesu, ktorým sa podporuje právna istota

⁷² V súlade s odporúčaním Komisie zo 16. septembra 2021 k zaručeniu bezpečnosti novinárov a iných pracovníkov médií.

⁷³ Komisia 21. novembra 2025 začala postup v prípade nesplnenia povinnosti a zaslala formálnu výzvu Slovensku, pretože porušuje základné zásady práva EÚ, najmä zásady prednosti, autonómie, účinnosti a jednotného uplatňovania práva EÚ.

a kvalita právnych predpisov⁷⁴. Niekoľko členských štátov prijíma opatrenia na zlepšenie konzultácií so zainteresovanými stranami v legislatívnom procese. Na [Cypre](#) sa podnikli významné kroky na zvýšenie účasti verejnosti na rozhodovacom procese, a to aj prijatím zákona o legislatívnej iniciatíve občanov, čím sa občanom umožnilo navrhovať politiky cestou formálneho mechanizmu. V [Portugalsku](#) sa podnikajú kroky na zlepšenie transparentnosti tvorby právnych predpisov, pričom parlament vykonáva nové opatrenia a vláda pokračuje v práci na systéme „legislatívnej stopy“. V [Rumunsku](#) sa dosiahol určitý ďalší pokrok pri obmedzovaní častého využívania mimoriadnych nariadení vlády a účinných verejných konzultácií, pričom v praxi pretrvávajú viaceré nedostatky. V [Grécku](#) sa kvalita legislatívneho procesu zlepšuje, stále však pretrvávajú problémy vrátane častých legislatívnych zmien.

V iných členských štátoch však naďalej pretrvávajú nedostatky, pokiaľ ide o zapojenie zainteresovaných strán do legislatívneho procesu, a v niektorých prípadoch došlo dokonca k zhoršeniu situácie. Patria sem aj obavy z nadmerného využívania núdzových postupov. V [Bulharsku](#) pretrvávajú problémy s praktickým vykonávaním pravidiel tvorby práva a obavy týkajúce sa kvality legislatívneho procesu. V [Česku](#) majú na kvalitu legislatívneho procesu naďalej vplyv zrýchlené legislatívne postupy, obchádzanie zapojenia verejnosti a medzirezortného skúmania, pričom zainteresované strany vyjadrujú obavy v súvislosti s obchádzaním účasti verejnosti na aktoch veľkého významu. Na [Slovensku](#) proces tvorby právnych predpisov naďalej vyvoláva obavy z dôvodu nedostatočných verejných konzultácií a zapojenia zainteresovaných strán a častého využívania zrýchlených postupov, a to aj v prípade právnych predpisov s veľkým vplyvom.

V [Albánsku](#) pretrvávajú obavy týkajúce sa kvality legislatívneho procesu vrátane konzistentného uplatňovania tvorby politiky založenej na dôkazoch a účinnosti verejných konzultácií. V [Severnom Macedónsku](#) parlament pokračoval v plnení svojho rokovacieho poriadku a zlepšil svoju efektívnosť, zatiaľ čo značný počet zákonov bol prijatý v rámci skráteného legislatívneho postupu. Vyvinulo sa úsilie na odstránenie nedostatkov v oblasti plánovania politiky založenej na faktoch. V [Srbsku](#) sa zhoršil právny rámec pre verejné konzultácie a jeho presadzovanie, pričom sa znížili normy a počet konzultácií.

Významný vývoj v oblasti systému brzd a protiváh na najvyšších a ústavných súdoch

Ústavné súdy ako kľúčové subjekty v rámci systémov brzd a rovnováh významne prispievajú k účinnému uplatňovaniu práva EÚ a k integrite právneho poriadku EÚ. Hoci si členské štáty si zachovávajú právomoc v oblasti zriaďovania, zloženia a fungovania týchto orgánov, musia túto právomoc vykonávať v súlade s právom EÚ a európskymi hodnotami. Ústavné súdy takisto často vydávajú rozhodnutia, ktoré majú významný vplyv na celkový systém brzd a protiváh.

V [Lotyšsku](#) prebiehajú úvahy o možných zmenách zákona o ústavnom súde vrátane opatrení na ďalšiu ochranu nezávislosti sudcov ústavného súdu.

Pokiaľ ide o krajiny zapojené do procesu rozširovania, v [Čiernej Hore](#) boli vymenovaní dvaja sudcovia ústavného súdu, čím sa zlepšilo jeho fungovanie a efektívnosť, pričom ešte stále nie je v plnom zložení.

⁷⁴ V aktualizovanom zozname kritérií právneho štátu, ktorý vytvorila Benátska komisia, sa vymedzujú štandardy týkajúce sa legislatívnych postupov a zdôrazňuje sa napríklad, že zrýchlené legislatívne postupy by mali byť obmedzené na výnimočné situácie alebo okolnosti.

Ombudsmani, národné inštitúcie pre ľudské práva a iné nezávislé orgány

Prostredníctvom nezávislého dohľadu a zodpovednosti zohrávajú národné inštitúcie pre ľudské práva (NHRI)⁷⁵, ombudsmani⁷⁶, orgány pre rovnosť⁷⁷ a ďalšie nezávislé orgány kľúčovú úlohu pri dodržiavaní zásad právneho štátu a posilňovaní systému brzd a protiváh. V niektorých členských štátoch sa vynakladá úsilie na posilnenie týchto inštitúcií. V [Česku](#) sa vykonávajú novely zákona o ombudsmanovi, ktorým sa zriaďuje štátna inštitúcia pre ľudské práva. V [Chorvátsku](#) vládne orgány ďalej zlepšili vykonávanie odporúčaní ombudsmana.

V ostatných členských štátoch národné inštitúcie pre ľudské práva, ombudsmani a ďalšie nezávislé inštitúcie naďalej čelili výzvam, a to aj pokiaľ ide o zdroje. V [Portugalsku](#) bol v júli 2026 parlamentom vymenovaný nový ombudsman pre omeškania. V [Estónsku](#) dostali niektoré nezávislé orgány viac úloh, zatiaľ čo dodatočné zdroje im pridelené neboli.

V [Albánsku](#) bol vymenovaný nový ombudsman a nový komisár pre ochranu pred diskrimináciou, pričom obe inštitúcie čelia pretrvávajúcemu nedostatku ľudských a finančných zdrojov. V [Severnom Macedónsku](#) parlament niekoľkokrát vymenoval do nezávislých inštitúcií, hoci pretrvávajú obavy, či sú výberové konania založené na zásluhách. V [Srbsku](#) väčšina nezávislých orgánov pôsobiach v oblasti základných práv naďalej čelila obmedzeniam zdrojov a opatrenia prijaté v nadväznosti na ich odporúčania boli naďalej nekonzistentné.

Tri členské štáty doteraz nezriadili národnú inštitúciu pre ľudské práva akreditovanú v súlade s parížskymi zásadami OSN. V [Rumunsku](#) sa stále čaká na konečné rozhodnutie o akreditácii národných inštitúcií pre ľudské práva. V [Taliansku](#) a na [Malte](#) sa vykonali len počiatočné prípravné kroky na zriadenie národnej inštitúcie pre ľudské práva.

Vykonávanie rozsudkov Európskeho súdu pre ľudské práva a vnútroštátnych súdov

Od roku 2022 kapitoly o jednotlivých krajinách obsahujú informácie o vykonávaní hlavných rozsudkov Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), čo je významným ukazovateľom fungovania právneho štátu. Výsledky sa v jednotlivých členských štátoch líšia. V celej EÚ sa za posledných desať rokov ešte nevykonalo približne 43,9 % hlavných rozsudkov ESLP týkajúcich sa členských štátov, čo oproti minulému roku predstavuje mierne zlepšenie⁷⁸.

[Belgicko](#) prijalo opatrenia na zabezpečenie dodržiavania právoplatných rozhodnutí vnútroštátnych súdov a Európskeho súdu pre ľudské práva zo strany verejných orgánov. V [Grécku](#) je cieľom reforiem zamerať sa na administratívne omeškania pri výkone právoplatných rozsudkov. Na [Cypre](#) sa nepokročilo v úsilí o odstránenie právnych prekážok pri výkone súdnych rozhodnutí.

Podporný rámec pre občiansku spoločnosť

Organizácie občianskej spoločnosti a obhajcovia ľudských práv zohrávajú kľúčovú úlohu pri ochrane a presadzovaní hodnôt EÚ. Pôsobia ako strážcovia, upozorňujú na hrozby pre právny štát, podporujú demokratické zásady a pomáhajú zabezpečiť zodpovednosť tých, ktorí vykonávajú verejnú moc. Komisia v zmysle vykonávania [stratégie EÚ pre občiansku](#)

⁷⁵ V parížskych zásadách OSN schválených Valným zhromaždením OSN v roku 1993 (rezolúcia A/RES/48/134) sa stanovujú hlavné kritériá, ktoré musia spĺňať národné inštitúcie pre ľudské práva. Národné inštitúcie pre ľudské práva pravidelne akredituje Podvýbor pre akreditáciu Globálnej aliance národných inštitúcií pre ľudské práva.

⁷⁶ Pozri zásady Benátskej komisie týkajúce sa ombudsmanov.

⁷⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1500 a smernica Rady 2024/1499.

⁷⁸ V roku 2025 to bolo 45,7 %. Písomný príspevok Európskej siete pre implementáciu (2026).

[spoločnosť](#) a [odporúčania o občianskej účasti z roku 2023](#) podporuje úsilie členských štátov o presadzovanie vitálneho občianskeho priestoru.

V mnohých členských štátoch existuje priaznivý a podporný rámec pre občiansku spoločnosť. Vo viacerých členských štátoch pokračujú snahy o ďalšie posilnenie podmienok pre organizácie občianskej spoločnosti, hoci miera pokroku sa líši. V [Estónsku](#) nadobudol účinnosť program financovania strategického partnerstva pre organizácie občianskej spoločnosti, ktorý umožní, aby sa zachoval významný zdroj financovania pre organizácie občianskej spoločnosti a ďalej podporoval otvorený občiansky priestor. Verejné orgány vo [Francúzsku](#) naďalej podporujú organizácie občianskej spoločnosti, a to aj prostredníctvom značného verejného financovania, hoci niektoré organizácie naďalej čelia výzvam, pokiaľ ide o ich prevádzku.

V niektorých členských štátoch boli opatrenia, ktoré mali vplyv na organizácie občianskej spoločnosti, stiahnuté alebo zrušené. V [Holandsku](#) senát zamietol zákon o transparentnosti organizácií občianskej spoločnosti, ktorý kritizovali organizácie občianskej spoločnosti, charitatívne organizácie a NIHR. V [Maďarsku](#) bola prijatá ústavná zmena a zákon, ktorým sa ruší Úrad na ochranu suverenity, a návrh zákona „o transparentnosti vo verejnom živote“, ktorý bol predložený 13. mája 2025, už nie je predložený parlamentu.

Prosperujúci občiansky priestor si vyžaduje priaznivé právne, administratívne a regulačné prostredie, v ktorom sú organizácie občianskej spoločnosti podporované, ich postavenie je silné, sú chránené a môžu slobodne pôsobiť. Organizácie občianskej spoločnosti vo viacerých členských štátoch poukázali na obmedzenia týkajúce sa aktérov občianskej spoločnosti vrátane prekážok týkajúcich sa financovania, pokojného zhromažďovania a náročných požiadaviek na podávanie správ⁷⁹. V [Česku](#) sa verejné financovanie tohto odvetvia výrazne znížilo. V [Nemecku](#) sa nepodnikli žiadne kroky na úpravu oslobodenia neziskových organizácií od dane a organizácie občianskej spoločnosti naďalej čelia výzvam, pokiaľ ide o ich prevádzku a prístup k financovaniu. V [Taliansku](#), pokiaľ ide o nové právne predpisy zamerané na posilnenie vnútornej bezpečnosti, zainteresované strany vyjadrili obavy v súvislosti s vývojom týkajúcim sa obmedzení práva na protest a ich možného vplyvu na občiansky priestor a uplatňovanie základných práv a slobôd. Hoci úrad na ochranu suverenity bol v [Maďarsku](#) zrušený, niektoré prekážky, ktoré bránia práci nezávislých organizácií občianskej spoločnosti, sa ešte musia odstrániť.

Negatívne vyjadrenia, fyzické a slovné útoky a politický tlak sa v niektorých členských štátoch naďalej uvádzajú ako osobitná výzva. V [Rumunsku](#) organizácie občianskej spoločnosti uvádzajú čoraz väčšie obmedzenia svojej práce. Hoci na [Slovensku](#) boli zmeny zákona o mimovládnych organizáciách, ktoré sa považovali za dodatočnú administratívnu záťaž pre organizácie občianskej spoločnosti, vyhlásené za protiústavné, prostredie občianskej spoločnosti naďalej čelí tlaku.

V [Albánsku](#) organizácie občianskej spoločnosti pôsobia slobodne, ale naďalej čelia výzvam, ako je diskreditácia, obmedzená transparentnosť pri tvorbe politik a obmedzenia finančnej udržateľnosti. V [Čiernej Hore](#) sa orgány zaviazali zosúladiť vnútroštátne právne predpisy s *acquis* EÚ v stanovenom rámci pre inkluzívne legislatívne procesy, no pretrvávajú problémy v legislatívnom plánovaní a s účinnosťou verejných konzultácií. V [Severnom Macedónsku](#)

⁷⁹ Spoločný príspevok občianskej spoločnosti k občianskemu priestoru v rámci výročnej správy o právnom štáte 2026, s. 2. V roku 2025 sa v monitorovacom nástroji organizácie Civicus preradili tri členské štáty EÚ z kategórie „obmedzený“ do kategórie „sťažený“ a jedna z krajín zapojených do procesu rozširovania, na ktorú sa správa vzťahuje, z kategórie „sťažený“ do kategórie „represívny“. Organizácia Civicus hodnotí stav občianskych slobôd na stupnici od 0 do 100 a krajiny podľa dosiahnutého skóre zaraďuje do piatich kategórií, ktoré sú definované takto: otvorený (81 – 100), obmedzený (61 – 80), sťažený (40 – 60), represívny (21 – 39) a uzavretý (0 – 20).

vláda pokračovala vo svojom úsilí o posilnenie spolupráce s organizáciami občianskej spoločnosti, zatiaľ čo výzvy súvisiace s financovaním organizácií občianskej spoločnosti pretrvávajú. V [Srbsku](#) sú organizácie občianskej spoločnosti vystavené rastúcemu tlaku, útokom a zastrašovaniu, a to aj zo strany vysokopostavených úradníkov, a nahlásené prípady nadmerného použitia sily zo strany polície proti demonštrantom zatiaľ neviedli k usvedčeniu.

Vnútroštátne systémy brzd a protiváh pri používaní rušivého sledovacieho softvéru („špionážny softvér“)

Akýkoľvek pokus o nezákonný prístup k údajom občanov vrátane novinárov, predstaviteľov občianskej spoločnosti a politických oponentov je neprijateľný a je povinnosťou vnútroštátnych orgánov vykonať potrebné vyšetrovania. Aj v prípadoch, keď sa špionážny softvér používa zákonne v súlade s požiadavkami národnej bezpečnosti a nespadá do pôsobnosti práva EÚ, sú však stále nevyhnutné spoľahlivé vnútroštátne záruky, aby sa zabránilo zneužívaniu a zabezpečila sa zodpovednosť. Je potrebné dodržiavať základné práva vrátane ochrany údajov, slobody prejavu, slobody prijímať a odovzdávať ďalej informácie, ako aj práva na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý súdny proces. V prípadoch, keď sa špionážny softvér používa na účely presadzovania práva alebo ho využívajú súkromné subjekty na účely národnej bezpečnosti, sa právnymi predpismi EÚ o ochrane údajov poskytujú komplexný rámec záruk a dohľadu⁸⁰. Ak sa právne predpisy EÚ o ochrane údajov neuplatňujú, naďalej platí Európsky dohovor o ľudských právach.

V správe o právnom štáte 2026 sa naďalej informuje o vývoji v tejto oblasti, pričom obvineniami z nezákonného používania špionážneho softvéru sa upriamila pozornosť na vnútroštátny systém brzd a protiváh. V [Grécku](#) pokračuje súdne preskúmanie určitých aspektov používania špionážneho softvéru. V [Taliansku](#) pokračujú vyšetrovania prípadu týkajúceho sa špionážneho softvéru Paragon vrátane identifikácie osôb zodpovedných za používanie špionážneho softvéru proti talianskym novinárom po tom, ako prokuratúry nenašli žiadne dôkazy o operáciách talianskych spravodajských služieb zameraných na novinárov prostredníctvom špionážneho softvéru. V [Maďarsku](#) naďalej vyvoláva obavy absencia procesných záruk a účinného dohľadu v prípade opatrení tajného sledovania.

4.5. Aspekty jednotného trhu v rámci štyroch pilierov

Účinné justičné systémy, pevné záruky proti korupcii, právna istota a inkluzívne právne predpisy založené na faktoch sú základnými piliermi prosperujúceho hospodárstva. Ovplyvňujú podnikateľské prostredie a investičné rozhodnutia, podporujú hladké fungovanie jednotného trhu a prispievajú k udržateľnému hospodárskemu rastu a tvorbe pracovných miest. Správa o právnom štáte 2026 nadväzuje na posudzovanie vývoja v oblasti jednotného trhu, ktoré sa začalo v správe o právnom štáte 2025, pričom sa v nej viac čerpá z príspevkov zainteresovaných strán z podnikateľskej sféry a podrobnejšie sa skúmajú otázky, ako je napríklad činnosť nezávislých regulačných orgánov.

Na základe nových údajov Eurobarometra uvedených v [porovnávacom prehľade EÚ v oblasti justície za rok 2026](#) sa v kapitolách o jednotlivých krajinách uvádza, ako spoločnosti vnímajú nezávislosť verejného obstarávania a vnútroštátnych orgánov na ochranu hospodárskej súťaže. Nezávislosť týchto orgánov má kľúčový význam pre fungovanie jednotného trhu. Pokiaľ ide o orgány na preskúmanie verejného obstarávania na prvom stupni, úroveň vnímanej nezávislosti je najvyššia vo [Fínsku](#), [Švédsku](#) a [Luxembursku](#) a najnižšia v [Bulharsku](#), [Grécku](#) a [Maďarsku](#). Pokiaľ ide o vnútroštátne orgány na ochranu hospodárskej súťaže, úroveň

⁸⁰ Správa Benátskej komisie z roku 2024 o regulácii špionážneho softvéru v súlade so zásadami právneho štátu a ľudských práv.

vnímanej nezávislosti je najvyššia vo [Fínsku](#), [Švédsku](#), [Dánsku](#) a [Írsku](#) a najnižšia v [Bulharsku](#), [Grécku](#) a [Maďarsku](#).

Pokiaľ ide o vnímanú úroveň ochrany investícií, dôveru vyjadrili viac ako dve tretiny opýtaných spoločností v [Dánsku](#), [Írsku](#), [Luxembursku](#), na [Malte](#), v [Holandsku](#), [Rakúsku](#), [Slovinsku](#), [Fínsku](#) a [Švédsku](#), menej ako tretina vyjadrila dôveru v [Grécku](#) a [Poľsku](#). Dôveru v ochranu investícií vyjadrili viac ako dve tretiny spoločností v [Albánsku](#), viac ako polovica v [Čiernej Hore](#) a [Srbsku](#) a menej ako polovica v [Severnom Macedónsku](#).

Pokiaľ ide o *fungovanie justičného systému*, dôležitým aspektom z hľadiska jednotného trhu je dostupnosť špecializovaných súdov a sudcov na riešenie obchodných sporov vrátane cezhraničných prípadov s vysokou hodnotou. Ako vyplýva z porovnávacieho prehľadu EÚ v oblasti justície za rok 2026⁸¹, v štyroch členských štátoch existujú iba špecializované obchodné súdy, v deviatich členských štátoch existujú iba špecializované obchodné komory v rámci bežných súdov a v ďalších štyroch členských štátoch pôsobia v rámci všeobecných súdov iba špecializovaní sudcovia. V ostatných 10 členských štátoch existujú kombinácie predchádzajúcich troch kategórií a v jednom z nich existujú všetky tri možnosti, hoci na rôznych úrovniach a pre rôzne prípady. V [Nemecku](#) začali vo viac ako polovici spolkových krajín fungovať špecializované obchodné súdy a komory. Na [Cypre](#) dlhotrvajúce meškanie sprevádzkovania obchodného súdu naďalej vzbudzuje vážne obavy podnikateľskej komunity.

Podniky ťažia z dostupnosti alternatívneho riešenia sporov, a to aj preto, že náklady na súdne konanie môžu pre ne predstavovať prekážku. V [Taliansku](#) zainteresované strany z podnikateľskej sféry zdôrazňujú potenciál mediácie účinne prispieť k zníženiu počtu súdnych sporov a vyzývajú na prijatie ďalších opatrení na podporu jej využívania. Systém súdnych poplatkov na všeobecných súdoch v [Rakúsku](#) naďalej ohrozuje prístup k spravodlivosti, a to aj pre podniky, najmä z dôvodu neexistencie stropu súdnych poplatkov.

A napokon, nedostatky v efektívnosti justičných systémov môžu negatívne ovplyvniť podnikateľské prostredie, keďže investori a spoločnosti potrebujú včasné riešenie sporov, aby mohli prijímať informované investičné rozhodnutia. Na [Malte](#) vyvolávajú obavy o dôveru podnikov oneskorenia a nedostatočná efektívnosť súdov. Hoci sa počet zamestnancov súdov zvýšil, zainteresované strany uznávajú, že nedostatok súdneho a administratívneho personálu je jedným z faktorov spôsobujúcich meškania na súdoch, čo môže mať vplyv aj na právnu istotu a ekonomické činnosti. V [Taliansku](#) zainteresované strany vrátane zástupcov podnikov uznávajú pokrok dosiahnutý pri nábore sudcov a zamestnancov správnych súdov, napr. prostredníctvom začatia výberových konaní na trvalý nábor súdnych úradníkov, ale zhodujú sa na tom, že na zlepšenie efektívnosti súdnictva je potrebné pokračovať v úsilí o obsadenie voľných pracovných miest. V [Portugalsku](#) zainteresované strany naďalej signalizujú nedostatky v efektívnosti justičného systému, najmä zhoršujúcu sa efektívnosť správnych a daňových súdov, za dlhodobú prekážku pre investície a podnikateľské prostredie.

Korupcia narúša hospodársku súťaž a oslabuje dôveru vo verejné orgány, čím ovplyvňuje riadne fungovanie jednotného trhu a podmienky pre podnikanie. To platí najmä v oblasti verejného obstarávania, kde viaceré členské štáty posilňujú opatrenia zamerané na transparentnosť a bezúhonnosť. **Grécko** zaviedlo systém odbornej prípravy a certifikácie pre štátnych zamestnancov, ktorí sa zaoberajú verejným obstarávaním, prijalo ďalších zamestnancov pre orgán dohľadu nad verejným obstarávaním a zriadilo register odborníkov v oblasti verejného obstarávania s cieľom posilniť profesionalizáciu, integritu a zodpovednosť úradníkov zapojených do verejného obstarávania. Na [Cypre](#) začala fungovať nová platforma elektronického obstarávania, ktorá zabezpečuje viditeľnosť medzi koncovými bodmi

⁸¹ Obrázok 65 porovnávacieho prehľadu EÚ v oblasti justície za rok 2026.

a podporuje orgány auditu v ich práci a zároveň výrazne posilňuje transparentnosť a zodpovednosť. V Slovinsku ministerstvo verejnej správy pokračovalo vo vykonávaní dvoch viacročných akčných plánov v oblasti verejného obstarávania, ktorých cieľom je zvýšiť transparentnosť, profesionalizáciu a analýzu a modernizovať kapacity elektronického obstarávania. V [Rakúsku](#) zaviedli ministerstvá zodpovedné za verejné obstarávanie organizačné opatrenia, ako aj vnútorné audity na riešenie rizík korupcie.

Jasné a transparentné pravidlá upravujúce **mediálne** prostredie sú kľúčové nielen pre ochranu integrity nášho demokratického priestoru, ale aj pre podporu jednotného trhu prostredníctvom spravodlivej hospodárskej súťaže medzi poskytovateľmi mediálnych služieb. Mediálny sektor čelí ekonomickým výzvam, ktoré odrážajú širší globálny trend. Z tohto hľadiska zohráva dôležitú úlohu transparentnosť vlastníctva médií, spravodlivé a transparentné pridelovanie štátnej reklamy mediálnym subjektom a transparentné programy financovania na podporu mediálneho priemyslu. Základom európskeho aktu o slobode médií je skutočnosť, že nezávislé mediálne služby zohrávajú na jednotnom trhu jedinečnú úlohu, keďže predstavujú rýchlo sa meniace a ekonomicky dôležité odvetvie a zároveň plnia funkciu verejných strážcov. V tejto súvislosti tieto výzvy ešte viac umocnilo niekoľko najnovších udalostí. V posledných rokoch sa v mediálnom sektore objavili štrukturálne výzvy, ktoré môžu mať vplyv na slobodu a pluralitu médií na celosvetovej úrovni. Patrí medzi ne závislosť od digitálnych platforiem, distribúcia riadená algoritmami, klesajúce a nerovnomerné príjmy z reklamy, zahraničná manipulácia s informáciami a zahraničné zasahovanie a vplyv umelej inteligencie. Európskym aktom o slobode médií sa zavádza každoročné sledovanie rizík a vývoja na mediálnom trhu vrátane viacerých z týchto výziev. Zosúladenie členských štátov s európskym aktom o slobode médií má zásadný význam pre zabezpečenie rastu a udržateľnosti tohto kľúčového odvetvia. V [Grécku](#) vláda zaviedla opatrenia finančnej podpory, najmä pre miestne a regionálne médiá, a vykonáva sa dlhodobý plán štátnej pomoci na podporu digitálnej transformácie tohto odvetvia. V [Rakúsku](#) boli prijaté podrobné usmernenia týkajúce sa výkladu a uplatňovania požiadaviek verejného obstarávania na spravodlivé rozdelenie štátnej reklamy. V [Írsku](#) nový zákon poskytne mediálnemu fondu, ktorý podporil tri systémy žurnalistiky a systém digitálnej transformácie, legislatívny rámec.

Účinné **systémy brzd a protiváh** prispievajú k právnej istote a predvídateľnosti regulácie, čím umožňujú podnikom pôsobiť v stabilnom a predvídateľnom prostredí. Vo [Francúzsku](#) bol v nadväznosti na rozsiahle konzultácie prijatý zákon na zjednodušenie života podnikov. V Taliansku zainteresované strany z podnikateľskej sféry uvítali zákon prijatý v novembri 2025, ktorého cieľom je dosiahnuť zjednodušenie právnych predpisov. V [Rumunsku](#) zostáva hlavnou obavou podnikov a organizácií občianskej spoločnosti legislatívna nepredvídateľnosť spôsobená častými zmenami právnych predpisov a veľkým počtom návrhov zákonov, o ktorých sa rokuje v parlamente. Na [Malte](#) časté legislatívne zmeny a výkonné opatrenia ad hoc naďalej ohrozujú právnu stabilitu a predvídateľnosť, čo môže ovplyvniť podnikateľské prostredie. Na [Cypre](#) podniky naďalej pociťujú výzvy v oblasti kvality tvorby právnych predpisov a potrebu zjednodušiť právne predpisy.

4. ZÁVER

V tohtoročnej správe o právnom štáte sa potvrdzuje, že ročný cyklus preskúmania právneho štátu naďalej predstavuje dôležitý podnet pre reformy vo všetkých členských štátoch, čo prináša prospech tak občanom, ako aj podnikom. Celkovo z vývoja vyplýva vo všeobecnosti pozitívny trend, pričom vo všetkých štyroch sledovaných oblastiach došlo k výraznému zlepšeniu a boli dokončené alebo prebiehajú dôležité reformy, hoci situácia v jednotlivých členských štátoch a v jednotlivých oblastiach politiky zostáva nerovnomerná a niektoré výzvy

pretrvávajú. Záujem o tento proces je naďalej veľký, čo sa odzrkadľuje v značnom počte odporúčaní z roku 2025, pri ktorých došlo k pokroku.

S ohľadom na budúcnosť je Komisia presvedčená, že táto správa a jej odporúčania by mali zohrávať dôležitú úlohu v rámci budúceho dlhodobého rozpočtu EÚ, pričom by mali prispieť k zabezpečeniu silných záruk na ochranu finančných záujmov Únie a podporiť investície a reformy, ktoré pomáhajú presadzovať a posilňovať právny štát. Rovnaké a spravodlivé zaobchádzanie v členských štátoch, jasné a dôsledné uplatňovanie noriem EÚ a proces založený na dialógu sú základnými zásadami správy o právnom štáte, ktorou sa bude aj naďalej usmerňovať práca Komisie s členskými štátmi.

Komisia bude aj naďalej úzko spolupracovať s Európskym parlamentom a Radou v rámci ročného cyklu. Vyzýva Radu a Európsky parlament, aby na základe tejto správy pokračovali vo všeobecných diskusiách a diskusiách zameraných na jednotlivé krajiny. Komisia je naďalej odhodlaná podporovať členské štáty pri vykonávaní tohtoročných odporúčaní a spoločne so všetkými relevantnými zainteresovanými stranami pracovať na ochrane základných hodnôt Únie.